

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja
Narodowy Bank Polski
DSP.WWNM.521.9.2026

Druk nr 2809

Warszawa, 9 lipca 2026 r.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym przekazuję

**- Informację o działalności Komitetu
Stabilności Finansowej w zakresie nadzoru
makroostrożnościowego w 2025 r.**

Prezes
Narodowego Banku Polskiego
Przewodniczący Komitetu
Stabilności Finansowej
w formule makroostrożnościowej

(-) Adam Glapiński

Informacja o działalności Komitetu Stabilności Finansowej w zakresie nadzoru makroostrożnościowego w 2025 r.

**Informacja o działalności
Komitetu Stabilności Finansowej
w zakresie nadzoru
makroostrożnościowego w 2025 r.**

Spis treści

Słowo wstępne	5
1. Komitet Stabilności Finansowej w formule makroostrożnościowej w 2025 r.	7
1.1. Skład Komitetu	7
1.2. Zadania Komitetu	7
1.3. Posiedzenia i podjęte uchwały	8
1.4. Stała Grupa Robocza	11
2. Rola Narodowego Banku Polskiego	12
3. Ryzyko systemowe	13
3.1. Identyfikacja źródeł i monitorowanie ryzyka systemowego	13
3.1.1. Ankieta oceny ryzyka systemowego	14
3.1.2. Ocena ryzyka systemowego w 2025 r.	14
3.1.3. Raporty cykliczne	16
3.2. Analiza zagadnień istotnych dla stabilności systemu finansowego w 2025 r.	16
3.2.1. Ryzyko prawne związane z portfelem umów kredytowych	16
3.2.2. Rynek nieruchomości mieszkaniowych	19
3.2.3. Rynek nieruchomości komercyjnych	24
3.2.4. Ryzyko ICT	25
3.2.5. Problem nieautoryzowanych transakcji płatniczych	27
3.2.6. Wypełnianie wymogu WFD	29
3.2.7. Fundusz Wsparcia Kredytobiorców	29
4. Instrumenty makroostrożnościowe	33
4.1. Antycykliczny bufor kapitałowy	33
4.2. Bufor O-SII	38
4.3. Bufor G-SII	40
4.4. Wagi ryzyka	41
4.5. Wymóg połączonego bufora	42
5. Inne działania makroostrożnościowe	44
5.1. Stanowisko dotyczące ryzyka związanego z sankcją kredytu darmowego	44
5.2. Stanowisko ws. braku konieczności wskazania zamiennika dla wybranych terminów zapadalności wskaźnika WIBOR	45
5.3. Przegląd listy podmiotów systemowo istotnych	45
5.4. Przegląd strategii polityki makroostrożnościowej	46

6. Współpraca międzynarodowa	48
6.1. Zalecenie ERRS/2014/1 w sprawie wytycznych dotyczących ustalania wskaźników bufora antycyklicznego	48
6.2. Zalecenie ERRS/2015/1 w sprawie ustalania i uznawania wskaźników bufora antycyklicznego wobec państw trzecich	49
6.3. Zalecenie ERRS/2015/2 w sprawie oceny skutków transgranicznych oraz dobrowolnej wzajemności stosowania instrumentów polityki makroostrożnościowej	50
6.3.1. Wnioski ws. odwzajemnienia instrumentów makroostrożnościowych	50
6.3.2. Monitorowanie ekspozycji w związku z mechanizmem uznawania instrumentów makroostrożnościowych	54
6.3.3. Ocena skutków transgranicznych polskich instrumentów makroostrożnościowych	55
6.3.4. Sprawozdanie z realizacji Zalecenia ERRS/2015/2	58
7. Komunikacja	60
7.1. Komunikacja krajowa	60
7.1.1. Komunikaty po posiedzeniach KSF-M	60
7.1.2. Informacja roczna KSF-M	61
7.1.3. Strona internetowa	61
7.2. Komunikacja międzynarodowa i powiadomienia ERRS	63
Słowniczek pojęć i skrótów	64

Słowo wstępne

Szanowni Państwo,

w imieniu Komitetu Stabilności Finansowej przekazuję Państwu roczny raport z jego działalności jako organu nadzoru makroostrożnościowego (KSF-M).

W 2025 r. w ocenie Komitetu ogólny poziom ryzyka w krajowym systemie finansowym uległ obniżeniu. Utrzymujące się od dłuższego czasu ryzyko prawne walutowych kredytów mieszkaniowych stopniowo wygasa z uwagi na postępujące rozstrzygnięcia sądowe i ugody. Komitet wskazał na nowe źródło ryzyka systemowego związane z instrumentalnym wykorzystywaniem sankcji kredytu darmowego. Brak właściwej proporcjonalności sankcji nakładanych na banki zmniejsza przewidywalność warunków funkcjonowania rynku kredytowego, dlatego Komitet wydał stanowisko, w którym wskazał na istotne ryzyka dla stabilności finansowej wynikające z obecnej oraz projektowanej regulacji. Coraz więcej miejsca w dyskusji Komitetu zajmuje ryzyko geopolityczne, które dotychczas wpływało na krajowy system finansowy głównie poprzez zmienność na rynkach aktywów.

Mając na uwadze konieczność zwiększania odporności krajowego sektora bankowego na wypadek zmaterializowania się trudnych do przewidzenia szoków Komitet podtrzymał w 2025 r. rekomendację w zakresie utrzymania kapitałowego bufora antycyklicznego na docelowym poziomie 2%, który w pełni zacznie obowiązywać banki od IV kwartału 2026 r.

Tradycyjnie chciałbym podkreślić, że prowadzenie skutecznej polityki makroostrożnościowej wymaga istotnych zasobów kapitału analitycznego i ludzkiego, a także współpracy instytucji skupionych w Komitecie, tj. Ministerstwa Finansów, Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, Bankowego Funduszu Gwarancyjnego i Narodowego Banku Polskiego. W tym miejscu chciałbym serdecznie podziękować Członkom Komitetu oraz wszystkim osobom zaangażowanym w poszczególnych instytucjach za codzienny wysiłek na rzecz wypełniania jego mandatu i wspierania stabilności finansowej.

Zachęcam Państwa do lektury Informacji, mając nadzieję, że dokument ten będzie istotnym źródłem wiedzy o zadaniach realizowanych przez Komitet Stabilności Finansowej w minionym roku.

*Adam Glapiński
Prezes NBP
Przewodniczący Komitetu Stabilności Finansowej
w zakresie nadzoru makroostrożnościowego*

1. Komitet Stabilności Finansowej w formule makroostrożnościowej w 2025 r.

1.1. Skład Komitetu

Komitet Stabilności Finansowej (KSF) jest organem odpowiedzialnym za nadzór makroostrożnościowy w Polsce¹. Komitet jest ciałem kolegialnym, w skład którego wchodzi przedstawiciele instytucji krajowej sieci bezpieczeństwa finansowego:

- Prezes Narodowego Banku Polskiego – jako przewodniczący Komitetu w formule makroostrożnościowej,
- Minister Finansów,
- Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego,
- Prezes Zarządu Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.

Na przestrzeni 2025 r. reprezentacja instytucji wchodzących w skład Komitetu nie zmieniła się.

Tabela 1. Skład Komitetu w 2025 r.

Prezes NBP	Adam Glapiński
Minister Finansów	Andrzej Domański
Przewodniczący KNF	Jacek Jastrzębski
Prezes Zarządu BFG	Maciej Szczęsny

1.2. Zadania Komitetu

Komitet działający w formule makroostrożnościowej (KSF-M) jest odpowiedzialny za identyfikację, ocenę i monitorowanie ryzyka systemowego powstającego w systemie finansowym oraz działanie na rzecz ograniczania tego ryzyka przy wykorzystaniu instrumentów makroostrożnościowych. Celem tych działań jest w szczególności wzmacnianie odporności systemu finansowego na wypadek materializacji ryzyka systemowego i wspieranie przez to długookresowego zrównoważonego wzrostu gospodarczego kraju.

¹ Zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (dalej: ustawa o nadzorze makroostrożnościowym).

W 2025 r. nie nastąpiły żadne zmiany regulacyjne wpływające bezpośrednio na mandat i zakres obowiązków Komitetu. Ustawa o nadzorze makroostrożnościowym nakłada na Komitet następujące zadania:

- stosowanie instrumentów makroostrożnościowych, w tym przedstawianie stanowisk oraz wydawanie rekomendacji;
- identyfikacja instytucji finansowych istotnych dla systemu finansowego;
- współpraca z Europejską Radą ds. Ryzyka Systemowego (ERRS), w tym informowanie o podejmowanych działaniach makroostrożnościowych, oraz współpraca z innymi organami Unii Europejskiej, organami nadzoru makroostrożnościowego UE, a także instytucjami międzynarodowymi;
- wymiana informacji ważnych dla realizacji powierzonych zadań.

Komitet wydaje także, na wniosek zainteresowanych organów, opinie dotyczące m.in.:

- identyfikacji innych oraz globalnych instytucji o znaczeniu systemowym oraz nałożeniu na nie odpowiednich buforów²,
- metodyki, kryteriów identyfikacji i kalibracji buforów innych instytucji o znaczeniu systemowym, a także procedur identyfikacji globalnych instytucji o znaczeniu systemowym oraz definiowania podkategorii takich instytucji³,
- docelowego poziomu środków systemu gwarantowania depozytów w bankach⁴,
- projektów rekomendacji KNF odnoszących się do spraw mogących dotyczyć nadzoru makroostrożnościowego⁵,
- opóźnienia podania informacji poufnych do wiadomości publicznej w trybie przepisów rozporządzenia MAR⁶.

Ponadto Komitet uczestniczy w procesie wyznaczania zamiennika kluczowego wskaźnika referencyjnego, w którym może wydać rekomendację albo przedstawić stanowisko w tej sprawie⁷.

1.3. Posiedzenia i podjęte uchwały

W 2025 r., zgodnie z harmonogramem prac, Komitet odbył cztery regularne posiedzenia w następujących terminach: 21 marca, 27 czerwca, 19 września oraz 12 grudnia.

Stałymi punktami obrad Komitetu w każdym kwartale były następujące tematy:

² Odpowiednio na podstawie art. 35 ust. 1 oraz art. 39 ust. 1 ustawy o nadzorze makroostrożnościowym.

³ Odpowiednio na podstawie art. 39 ust. 6 oraz art. 36 ust. 2 ustawy o nadzorze makroostrożnościowym.

⁴ Art. 287 ust. 2b ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 487).

⁵ Art. 137 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 2488 z późn. zm.).

⁶ Art. 17 ust. 6 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku (rozporządzenie w sprawie nadużyć na rynku) oraz uchylające dyrektywę 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i dyrektywy Komisji 2003/124/WE, 2003/125/WE i 2004/72/WE (Dz. Urz. UE .L.2014.173.1).

⁷ Art. 61b ust. 1 ustawy o nadzorze makroostrożnościowym.

- ocena ryzyka systemowego oparta na wynikach ankiety oceny ryzyka systemowego (ORS)⁸, w której uczestniczą instytucje reprezentowane w Komitecie,
- analiza sytuacji na krajowym rynku nieruchomości mieszkaniowych,
- rekomendacja w sprawie wysokości wskaźnika bufora antycyklicznego (BA),
- monitorowanie efektów prac Stałej Grupy Roboczej,
- realizacja zaleceń Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego, w tym ocena ekspozycji polskich banków na potrzeby stosowania zasady wzajemności (*reciprocity*),
- informacja na temat działań podejmowanych na forum europejskim w zakresie polityki makroostrożnościowej,
- informacja nt. wykorzystania środków Funduszu Wsparcia Kredytobiorców (FWK),
- informacja nt. prac Narodowej Grupy Roboczej ds. reformy wskaźników referencyjnych.

Tabela 2. Uchwały Komitetu Stabilności Finansowej podjęte w 2025 r.

Numer uchwały	Tytuł
Posiedzenie 21 III 2025	
79/2025	w sprawie stanowiska dotyczącego ryzyka związanego z sankcją kredytu darmowego
80/2025	w sprawie wysokości wskaźnika bufora antycyklicznego
Posiedzenie 27 VI 2025	
81/2025	w sprawie wysokości wskaźnika bufora antycyklicznego
Posiedzenie 19 IX 2025	
82/2025	w sprawie wysokości wskaźnika bufora antycyklicznego
Posiedzenie 12 XII 2025	
83/2025	w sprawie wysokości wskaźnika bufora antycyklicznego
84/2025	w sprawie stanowiska dotyczącego braku konieczności wydania rekomendacji w sprawie wyznaczenia zamiennika kluczowego wskaźnika referencyjnego

Źródło: Opracowanie NBP

W każdym kwartale 2025 r. Komitet rekomendował utrzymanie docelowej pożądanej wysokości bufora antycyklicznego (BA) na poziomie 2%, utrzymując bez zmian rekomendację z czerwca 2024⁹. Komitet, podobnie jak w poprzednich latach, regularnie zapoznawał się z informacjami na temat portfela walutowych kredytów mieszkaniowych, a także z nowymi informacjami dotyczącymi spraw sądowych związanych z kredytami opartymi na wskaźniku WIBOR. Poza

⁸ Szerzej na temat *Oceny ryzyka systemowego* oraz metodyki oceny i identyfikacji ryzyka systemowego w rozdziale 3.

⁹ Uchwała nr 74/2024 Komitetu Stabilności Finansowej z dnia 14 czerwca 2024 r. w sprawie wysokości wskaźnika bufora antycyklicznego.

stałymi punktami porządku posiedzeń Komitet podejmował także inne tematy, z których najistotniejsze wskazano poniżej, a ich szersze omówienie znalazło się w dalszych rozdziałach.

Podczas posiedzenia w I kwartale 2025 r. odbyło się spotkanie z kierownictwem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Rzecznika Finansowego, którego celem było omówienie ryzyka prawno-regulacyjnego związanego z sankcją kredytu darmowego. W efekcie przeprowadzonych analiz i dyskusji Komitet wskazał na nowe źródło ryzyka związane ze stosowaniem sankcji kredytu darmowego (SKD).

W II kwartale Komitet zapoznał się z informacją i oceną UKNF na temat ryzyka cybernetycznego w systemie finansowym. Omówiono stan przygotowań banków do wypełniania Rekomendacji KNF dotyczącej Wskaźnika Finansowania Długoterminowego (WFD). Przedstawiono aktualizację informacji dotyczącej wpływu powodzi z września 2023 r. na jakość kredytów w bankach oraz koszty dla firm ubezpieczeniowych. Zaprezentowano także przygotowane przez NBP *Raport o stabilności systemu finansowego, czerwiec 2025 r.* oraz *Raport o stanie równowagi polskiej gospodarki*. Ponadto Komitet przyjął informację na temat realizacji skierowanej do KNF rekomendacji dotyczącej zarządzania ryzykiem związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi na nieruchomościach mieszkalnych¹⁰. Na posiedzeniu podjęto decyzję o przyjęciu dokumentu pt. *Informacja o działalności Komitetu Stabilności Finansowej w zakresie nadzoru makroostrożnościowego w 2024 r.* i przekazaniu go Sejmowi RP.

W III kwartale Komitet przedyskutował kwestię nieadekwatnego uwzględnienia stanowiska KSF ws. sankcji kredytu darmowego¹¹ w projekcie ustawy o kredycie konsumenckim. Zauważył, że w kolejnym projekcie tego aktu nie wprowadzono w należyty sposób postulowanych regulacji ograniczających możliwość nadużywania SKD. Na wrześniowym posiedzeniu Komitet przyjął metodykę monitorowania ryzyka ICT w systemie finansowym oraz zaktualizowaną metodę analizy ryzyka geopolitycznego w ramach ankiety ORS. Dokonano cyklicznej aktualizacji listy Podmiotów Systemowo Istotnych (PSI). Ponadto zgodnie z przyjętym rocznym cyklem prac, na wniosek Komisji Nadzoru Finansowego, Komitet wydał opinie w sprawie identyfikacji innych instytucji o znaczeniu systemowym (O-SII) oraz nałożenia na nie odpowiednich buforów. Komitet dokonał także przeglądu dokumentów *Strategia polityki makroostrożnościowej* oraz *Nadzór makroostrożnościowy w Polsce – ramy instytucjonalno-prawne*. Odnotowując opinię Rzecznika Generalnego Trybunału Sprawiedliwości UE¹², która potwierdziła ocenę wyrażaną we wcześniejszych komunikatach KSF, Komitet ponownie stwierdził brak podstaw do podważania wiarygodności i reprezentatywności wskaźnika referencyjnego stopy procentowej WIBOR.

¹⁰ Uchwała nr 77/2024 Komitetu Stabilności Finansowej z dnia 20 września 2024 r. w sprawie rekomendacji dotyczących zarządzania ryzykiem związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotekami na nieruchomościach.

¹¹ Uchwała nr 79/2025 Komitetu Stabilności Finansowej z dnia 21 marca 2025 r. w sprawie stanowiska dotyczącego ryzyka związanego z sankcją kredytu darmowego.

¹² Opinia Rzecznika Generalnego z dnia 11 września 2025 r. w sprawie C-471/24.

W IV kwartale Komitet ponownie spotkał się z przedstawicielami UOKiK w celu omówienia kwestii ryzyka systemowego związanego z sankcją kredytu darmowego oraz nieautoryzowanych transakcji płatniczych w kontekście wpływu tych zjawisk na stabilność finansową. Komitet otrzymał od Komisji Nadzoru Finansowego stanowisko o braku konieczności wyznaczenia zamiennika dla niektórych terminów (ON, TN, SW, 2W i 1Y) kluczowego wskaźnika referencyjnego WIBOR i przedstawił odpowiedź w tej sprawie. Zapoznał się także z analizą UKNF w zakresie bezpieczeństwa cybernetycznego w systemie finansowym, która została przygotowana zgodnie z nowym podejściem metodologicznym. UKNF przedstawił ponadto propozycje zmian do Rekomendacji WFD dotyczącej Wskaźnika Finansowania Długoterminowego.

1.4 Stała Grupa Robocza

Stała Grupa Robocza (SGR) wspiera prace Komitetu Stabilności Finansowej, w szczególności przygotowując analizy ryzyka systemowego oraz projekty opinii, stanowisk i rekomendacji.

W składzie SGR jest dziewięciu stałych członków – po dwóch przedstawicieli Ministerstwa Finansów, Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego i Bankowego Funduszu Gwarancyjnego oraz trzech przedstawicieli NBP, z których jeden pełni funkcję osoby przewodniczącej Grupie. Skład osobowy SGR od kilku lat pozostaje niezmienny. Kolegialna formuła działania SGR sprzyja współpracy i wymianie informacji pomiędzy instytucjami sieci bezpieczeństwa finansowego skupionymi w Komitecie.

W 2025 r. Stała Grupa Robocza odbyła cztery spotkania przygotowujące posiedzenia KSF-M. Prace SGR przebiegały w całym roku zgodnie z wypracowaną dotychczas praktyką działania i oprócz realizacji standardowych zadań zapewniających wsparcie Komitetu, koncentrowały się na dodatkowych analizach związanych z bieżącą sytuacją w systemie finansowym oraz na rozwoju instrumentarium polityki makroostrożnościowej.

2. Rola Narodowego Banku Polskiego

Ustawa o nadzorze makroostrożnościowym precyzuje zadania nałożone na Prezesa NBP oraz Narodowy Bank Polski w zakresie wspierania prac Komitetu Stabilności Finansowej działającego jako organ nadzoru makroostrożnościowego. Szczególna rola NBP jest zgodna z rekomendacjami międzynarodowymi, w tym z zaleceniem Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego¹³ oraz praktyką międzynarodową.

Prezes NBP przewodniczy pracom KSF-M. Przysługuje mu głos rozstrzygający w przypadku równej liczby głosów w trakcie głosowania nad uchwałami Komitetu. Kompetencją Prezesa NBP jest także reprezentowanie organu nadzoru makroostrożnościowego na zewnątrz. Narodowy Bank Polski realizuje bezpośrednio zadania wspierające prace KSF-M¹⁴.

Narodowy Bank Polski przygotowuje i udostępnia Komitetowi materiały analityczne, opracowania i opinie dotyczące oceny ryzyka systemowego, w tym regularnie przedstawia:

- *Raport o stabilności systemu finansowego (półroczny),*
- *Raport o stanie równowagi polskiej gospodarki (roczny),*
- *Raport o nadzorze systemowym w zakresie polskiego systemu płatniczego (roczny).*

Do kompetencji powierzonych NBP należą również: (i) organizacja posiedzeń KSF-M, (ii) koordynacja przepływu informacji i materiałów pomiędzy członkami Komitetu oraz (iii) prowadzenie Sekretariatu, który dba m. in. o współpracę KSF-M z ERRS. NBP zapewnia także obsługę prawną, przygotowując projekty uchwał i innych aktów prawnych wydawanych przez Komitet. Analogiczne funkcje Narodowy Bank Polski pełni wobec Stałej Grupy Roboczej powołanej przez Komitet.

Na NBP spoczywa również obowiązek realizacji polityki komunikacyjnej KSF-M¹⁵. W tym celu NBP prowadzi na swojej stronie internetowej serwis informacyjny dotyczący działań Komitetu Stabilności Finansowej w formule makroostrożnościowej. Wypełnia także powierzone przez Komitet obowiązki informacyjne względem ERRS.

¹³ Zalecenie Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie mandatu makroostrożnościowego organów krajowych (ERRS/2011/3).

¹⁴ Art. 11 ust.1 ustawy o nadzorze makroostrożnościowym.

¹⁵ Szerzej na temat realizowania polityki komunikacyjnej Komitetu w rozdziale 7.

3. Ryzyko systemowe

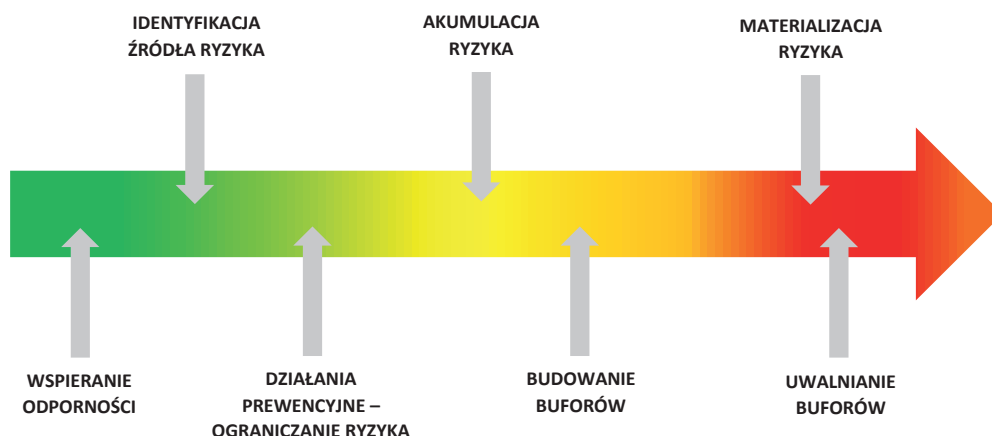
3.1. Identyfikacja źródeł i monitorowanie ryzyka systemowego

Celem polityki makroostrożnościowej jest działanie na rzecz utrzymania stabilności systemu finansowego, m.in. poprzez ograniczanie ryzyka systemowego. Aby zastosowanie odpowiednich narzędzi ograniczania ryzyka było możliwe i skuteczne, Komitet monitoruje funkcjonowanie systemu finansowego oraz jego interakcje z otoczeniem gospodarczym pod kątem identyfikacji potencjalnych źródeł ryzyka systemowego. Według założeń określonych w *Strategii polityki makroostrożnościowej*¹⁶ przeciwdziałanie materializacji ryzyka systemowego może odbywać się dwutorowo poprzez:

- działania na rzecz ograniczenia narastania i kumulowania nadmiernych nierównowag w systemie finansowym oraz
- wzmacnianie odporności systemu finansowego.

Faza akumulacji ryzyka systemowego determinuje sposób jego ograniczania (Rysunek 1). Na wczesnym etapie narastania ryzyka, gdy zaobserwowane nierównowagi nie zagrażają bezpośrednio stabilności finansowej, Komitet – co do zasady – podejmuje działania na rzecz zbudowania większej odporności systemu finansowego, również przy wykorzystaniu instrumentów makroostrożnościowych. Jednocześnie interwencja działa również w kierunku hamowania procesu narastania ewentualnych nierównowag lub łagodzeniu skutków w przypadku materializacji ryzyka.

Rysunek 1. Schemat standardowych działań w polityce makroostrożnościowej

Źródło: Opracowanie NBP

¹⁶ *Strategia polityki makroostrożnościowej* (2025);
<https://nbp.pl/wp-content/uploads/2025/10/Strategia-polityki-makroostroznościowej-2025.pdf>

3.1.1. Ankieta oceny ryzyka systemowego

Komitet cyklicznie monitoruje ryzyko systemowe w polskim systemie finansowym. Podstawowym narzędziem wykorzystywanym w tym celu jest kwartalna ankieta *Ocena ryzyka systemowego przez instytucje sieci bezpieczeństwa finansowego* (ankieta ORS). Jej celem jest zebranie opinii wszystkich instytucji reprezentowanych w KSF na temat źródeł ryzyka systemowego w polskim systemie finansowym i jego otoczeniu. Indywidualne oceny ryzyka podlegają wspólnej analizie i stanowią punkt odniesienia dla ogólnej oceny prezentowanej przez Komitet.

Zgodnie z przyjętą przez Komitet metodyką ocena ryzyka systemowego w polskim systemie finansowym dokonywana jest w zakresie:

- prawdopodobieństwa materializacji,
- skutków materializacji,
- horyzontu materializacji.

Na podstawie ocen prawdopodobieństwa i skutków materializacji dokonywana jest ogólna ocena zidentyfikowanego ryzyka, interpretowana także jako natężenie ryzyka systemowego. Natomiast ocena horyzontu materializacji pełni funkcję wspierającą dla ogólnej oceny ryzyka. Instytucje mogą również proponować zastosowanie odpowiednich działań makroostrożnościowych, mających na celu łagodzenie negatywnych zjawisk i ograniczenie ryzyka.

3.1.2. Ocena ryzyka systemowego w 2025 r.

W 2025 r. ogólny poziom ryzyka oceniany na podstawie ankiety ORS utrzymywał się na stabilnym i stosunkowo niskim poziomie, głównie na skutek systematycznego spadku ocen dla ryzyka związanego z *portfelem walutowych kredytów mieszkaniowych*. W ciągu całego roku ryzyko to pozostawało najistotniejszym słabym punktem w polskim systemie finansowym, jednak Komitet stopniowo obniżał jego ocenę ze względu na skuteczne zarządzanie nim przez banki (tworzenie rezerw i ugody).

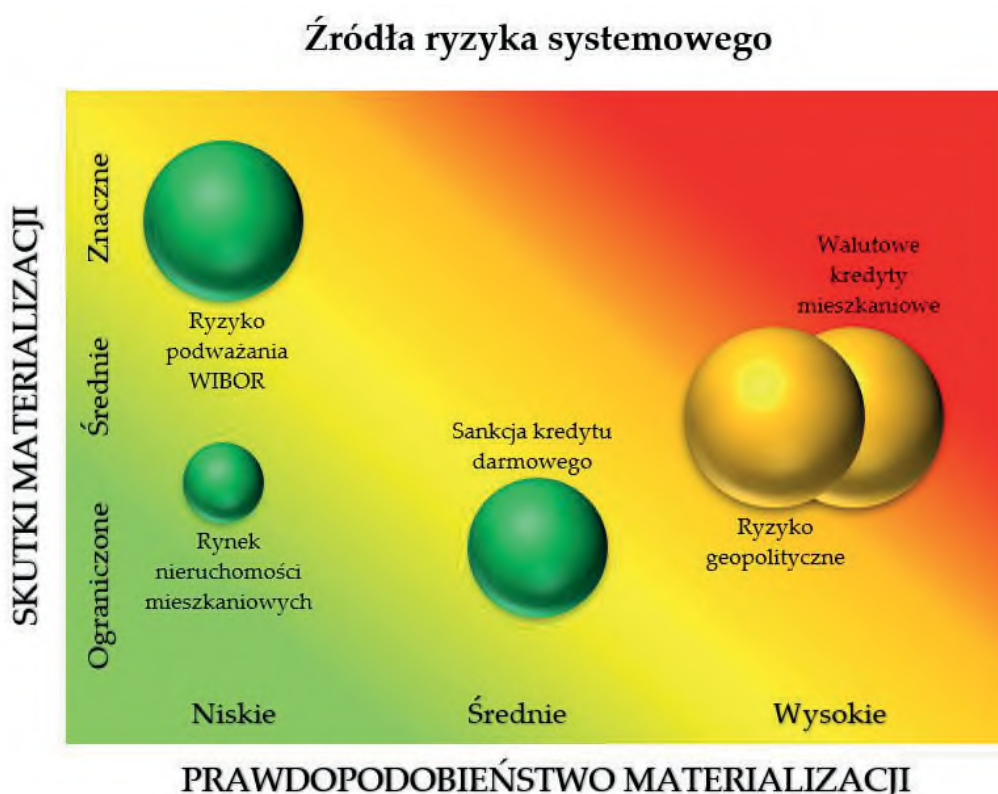
W trakcie roku zdecydowano o usunięciu z listy słabych punktów *ryzyka słabości niektórych instytucji i zarażania* oraz dodaniu ryzyka związanego z instrumentalnym wykorzystywaniem *sankcji kredytu darmowego*. Pozostałe odnotowywane w 2025 r. przez Komitet źródła ryzyka o charakterze systemowym to: *ryzyko geopolityczne*, *ryzyko podważania WIBOR* oraz *ryzyko nieruchomości mieszkaniowych (ryzyko RRE)*.

W I kwartale 2025 r. ogólna ocena ryzyka obniżyła się w porównaniu z ostatnim kwartałem 2024 r. Hierarchia słabych punktów nie uległa zmianie w stosunku do poprzedniej edycji ankiety. Najistotniejszym słabym punktem w polskim systemie finansowym pozostawało *ryzyko związane z portfelem walutowych kredytów mieszkaniowych*. Jednakże Komitet ocenił, że dalsze tworzenie rezerw nie powinno zagrażać stabilności systemu bankowego i jego zdolności do finansowania gospodarki. Kolejne miejsca w hierarchii słabych punktów zajęły: *ryzyko*

geopolityczne, ryzyko podważania WIBOR oraz rynek nieruchomości mieszkaniowych. Najniższym ryzykiem odznaczało się zjawisko *słabości niektórych instytucji i zarażania*. Ocena tego ryzyka wskazała na jego niesystemowy charakter, w związku z czym Komitet podjął decyzję o usunięciu tej kategorii z listy ORS. Jednocześnie zidentyfikowano nowy słaby punkt – *sankcja kredytu darmowego*, który w kolejnej edycji ankiety dodano do listy. Komitet uznał, że brak właściwej proporcjonalności sankcji nakładanych na banki zmniejsza przewidywalność warunków ich funkcjonowania. Może to powodować wzrost kosztu kredytu oraz ograniczenie jego dostępności, zwłaszcza dla klientów detalicznych.

W II kwartale natężenie ryzyka nieznacznie wzrosło w porównaniu do poprzedniego kwartału. Liczba słabych punktów nie zmieniła się, ponieważ w miejsce usuniętego ryzyka *słabości niektórych instytucji i zarażania* dodano ryzyko związane z *sankcją kredytu darmowego*. W efekcie zmieniła się również hierarchia słabych punktów. Wciąż najistotniejszym słabym punktem w polskim systemie finansowym pozostawało ryzyko związane z *portfelem walutowych kredytów mieszkaniowych*. Kolejne miejsca w hierarchii słabych punktów zajęły: *ryzyko geopolityczne*, *ryzyko podważania WIBOR*, *sankcja kredytu darmowego* oraz *ryzyko RRE*.

Rysunek 2. Mapa syntetycznej oceny ryzyka systemowego w IV kwartale 2025 r.

Uwagi: Wielkość figury odpowiada istotności danego ryzyka w ogólnej ocenie ryzyka, natomiast kolory oznaczają horyzont materializacji: złoty - krótkoterminowe (do roku), zielony - średnioterminowe (1-3 lata).

Źródło: Opracowanie NBP na podstawie wyników ankiety *Ocena ryzyka systemowego przez instytucje sieci bezpieczeństwa finansowego w IV kw. 2025 r.*

W III kwartale ogólna ocena ryzyka systemowego utrzymywała się na niezmiennym, niskim poziomie. Hierarchia źródeł ryzyka nie uległa zmianie. Nadal kluczowym ryzykiem pozostawał obszar *walutowych kredytów mieszkaniowych*. Komitet zdecydował o zmianie podejścia do oceny ryzyka geopolitycznego poprzez rozszerzenie jego definicji. Uznano, że obok komponentu ryzyka regionalnego związanego z wojną w Ukrainie należy monitorować ryzyko w wymiarze globalnym obejmującym elementy takie jak wojny celne i handlowe, napięcia polityczne i inne konflikty zbrojne w innych regionach świata.

W IV kwartale natężenie ryzyka systemowego spadło w związku z obniżeniem ogólnej oceny ryzyka *portfela walutowych kredytów mieszkaniowych*, a ogólna ocena tego ryzyka zrównała się z oceną *ryzyka geopolitycznego*. Hierarchia słabych punktów nie uległa zmianie w stosunku do poprzedniego kwartału.

3.1.3. Raporty cykliczne

W celu dokonania całościowej oceny ryzyka systemowego Komitet Stabilności Finansowej bierze pod uwagę również inne dostępne źródła informacji i analiz. W szczególności są to przygotowywane przez NBP: *Raport o stabilności systemu finansowego* oraz *Raport o równowadze polskiej gospodarki*.

Komitet zapoznaje się również z oceną NBP dotyczącą funkcjonowania infrastruktury polskiego systemu płatniczego przedstawioną w *Raporcie o nadzorze systemowym w zakresie polskiego systemu płatniczego*. W 2025 r. krajowe systemy płatności oraz systemy rozliczeń i rozrachunku papierów wartościowych funkcjonowały w sposób bezpieczny i niezakłócony, co pozwalało ocenić ryzyko infrastruktury systemu finansowego jako ograniczone.

3.2. Analiza zagadnień istotnych dla stabilności systemu finansowego w 2025 r.

3.2.1. Ryzyko prawne związane z portfelem umów kredytowych

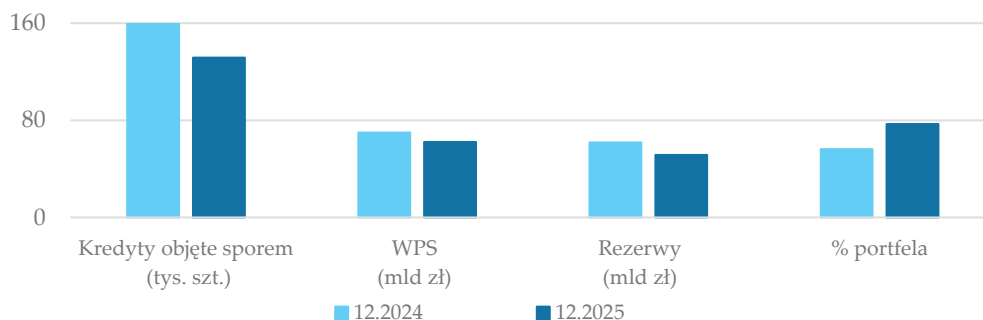
Ryzyko prawne portfela kredytów mieszkaniowych dotyczy obecnie dwóch źródeł ryzyka systemowego zidentyfikowanych przez Komitet: ryzyka prawnego związanego z portfelem walutowych kredytów mieszkaniowych oraz ryzyka podważania WIBOR.

Ryzyko walutowych kredytów mieszkaniowych

Komitet regularnie zapoznawał się z analizami UKNF w zakresie kształtowania się bieżącej sytuacji w bankach na tle orzeczeń sądowych dotyczących kredytów zaciągniętych we franku

szwajcarskim oraz w euro. Umowy CHF w portfelach banków stanowią 94,8% wszystkich umów objętych toczącym się postępowaniem, natomiast pozostałe to umowy EUR.

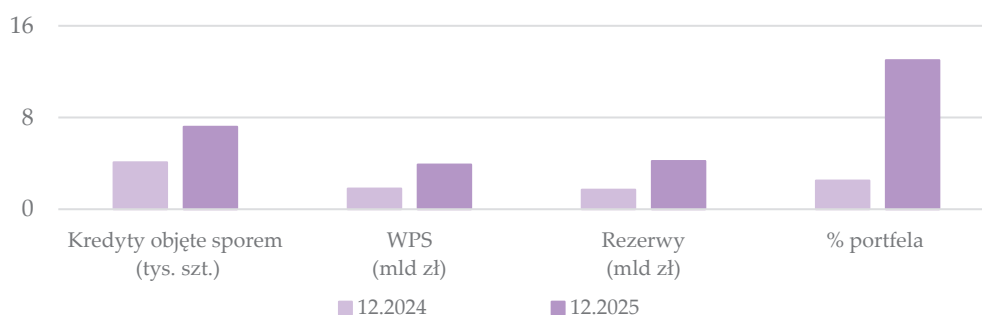
Wykres 1. Umowy objęte sporem - CHF

Uwaga: WPS – wartość przedmiotu sporu

Źródło: Opracowanie NBP na podstawie danych UKNF

Wykres 2. Umowy objęte sporem - EUR

Uwaga: WPS – wartość przedmiotu sporu

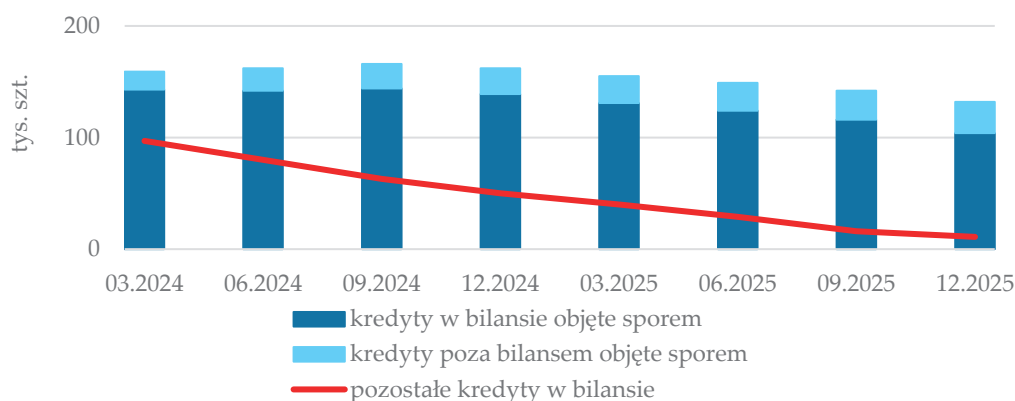
Źródło: Opracowanie NBP na podstawie danych UKNF

Ryzyko prawne związane z walutowymi kredytami mieszkaniowymi pozostaje istotne, choć jego wpływ na stabilność systemu finansowego został już istotnie ograniczony. Po upływie kilku lat od pierwszego orzeczenia TSUE¹⁷, które istotnie wpłynęło na sytuację w systemie bankowym, banki zdobyły doświadczenie w zarządzaniu tym ryzykiem, szacowaniu i tworzeniu odpowiednich rezerw oraz w zawieraniu ugód z kredytobiorcami. Skala utworzonych rezerw sprawia, że sektor jest dobrze przygotowany na ewentualne dalsze etapy materializacji tego ryzyka. Równocześnie systematycznie maleje wartość portfeli mieszkaniowych kredytów w walutach obcych, co jest efektem zapadania wyroków sądowych i zawierania ugód z kredytobiorcami. Tym samym znaczący postęp w restrukturyzacji portfela stworzył pod koniec roku środowisko sprzyjające obniżaniu oceny tego ryzyka przez Komitet.

¹⁷ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 3 października 2019 r. w sprawie C-260/18 dotyczący unieważnienia umów kredytowych zawierających niedozwolone klauzule.

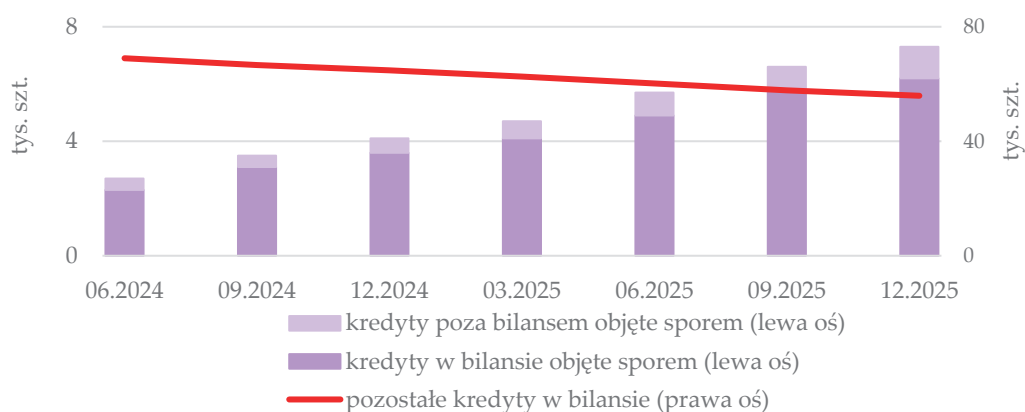
W 2025 r. liczba umów objętych postępowaniem sądowym wyniosła 139,2 tys., w tym 132 tys. stanowiły umowy frankowe, a 7,2 tys. zawarte w euro. Pogłębiał się trend odnotowany w końcu 2024 r. – liczba umów dotyczących kredytów frankowych objętych postępowaniem sądowym sukcesywnie malała, średnio o 7,5 tys. sztuk kwartalnie (co oznacza spadek o 30 tys. r/r). Wynikało to ze zmniejszającej się puli kredytów CHF w portfelach banków i spadku dynamiki napływu nowych pozwów przy jednoczesnym wzroście liczby zakończonych spraw sądowych. Jednocześnie w przypadku EUR obserwowano odwrotny trend – liczba umów objętych postępowaniem sądowym systematycznie wzrastała do poziomu 7,2 tys. na koniec roku (3,1 tys. r/r), średnio o 750 umów na kwartał.

Wykres 3. Sprawy sądowe – umowy CHF

Źródło: Opracowanie NBP na podstawie danych UKNF

Wykres 4. Sprawy sądowe – umowy EUR

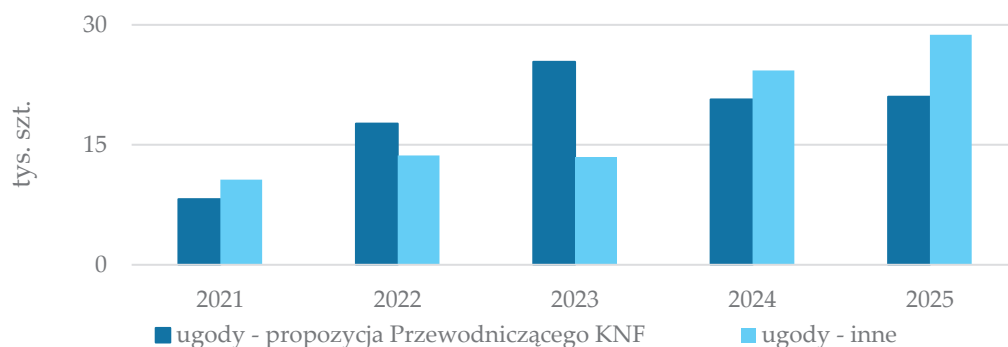

Źródło: Opracowanie NBP na podstawie danych UKNF

Wartość rezerw na ryzyko prawne obniżono z 61,8 mld zł na koniec 2024 r. do 55,7 mld zł (spadek o ok. 10% r/r). W tym rezerwy na ryzyko dotyczące portfela CHF zmniejszono o 8,6 mld zł do 51,5 mld zł, natomiast zwiększono o 2,5 mld zł poziom rezerw na ryzyko związane z umowami EUR.

Banki kontynuowały działania zmierzające do ugodowego zakończenia sporów z kredytobiorcami. W 2025 r. zawarto łącznie 49,8 tys. ugód (o ok. 5 tys. więcej niż w roku poprzednim), co odpowiada 27% wszystkich zawartych dotychczas porozumień. Drugi rok z rzędu przeważały ugody zawierane na warunkach innych niż propozycja Przewodniczącego KNF (57%).

Wykres 5. Ugody w sporach o walutowe kredyty mieszkaniowe

Źródło: Opracowanie NBP na podstawie danych UKNF

Ryzyko podważania WIBOR

Analogicznie do ryzyka prawnego związanego z kredytami walutowymi Komitet zapoznawał się z informacjami o sytuacji w bankach na tle skali podejmowania przez kredytobiorców sporów oraz postępowań sądowych dotyczących kredytów mieszkaniowych, w których stosowany jest wskaźnik WIBOR.

Prawomocnie zakończono 135 spraw objętych sporem. Do końca 2025 r. banki nie zawiązały znaczących rezerw na ryzyko prawne związane z podważaniem umów opartych na WIBOR, nie odnotowano także strat.

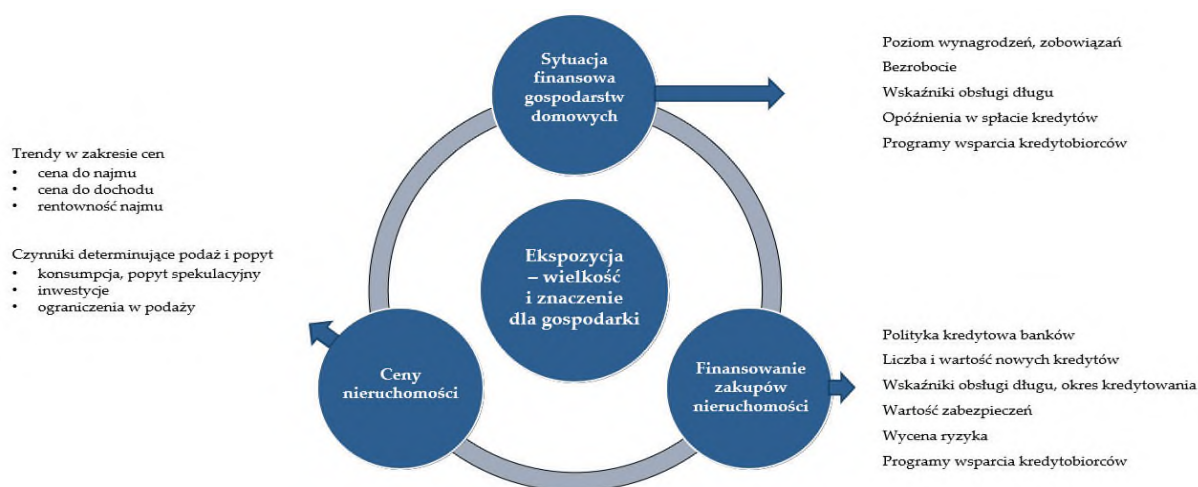
3.2.2. Rynek nieruchomości mieszkaniowych

Ryzyko związane z rynkiem nieruchomości mieszkaniowych podlega regularnemu monitorowaniu przez Komitet. Ocena ryzyka odbywa się przede wszystkim na podstawie analiz NBP dotyczących rozwoju sytuacji w sferze realnej oraz w zakresie finansowania tego rynku. Od 2021 r. ocena sytuacji na rynku nieruchomości jest prowadzona z wykorzystaniem m.in. indeksu napięć na rynku nieruchomości (*Residential Real Estate Index – RREI*).

Indeks RREI umożliwia syntezę informacji z różnych źródeł przy uwzględnieniu danych dotyczących:

- cen nieruchomości/wartości zabezpieczenia (*collateral stretch*),
- finansowania zakupów na rynku nieruchomości (*funding stretch*),
- sytuacji finansowej gospodarstw domowych (*household stretch*).

Rysunek 3. Trzy komponenty ryzyka na rynku nieruchomości mieszkaniowych

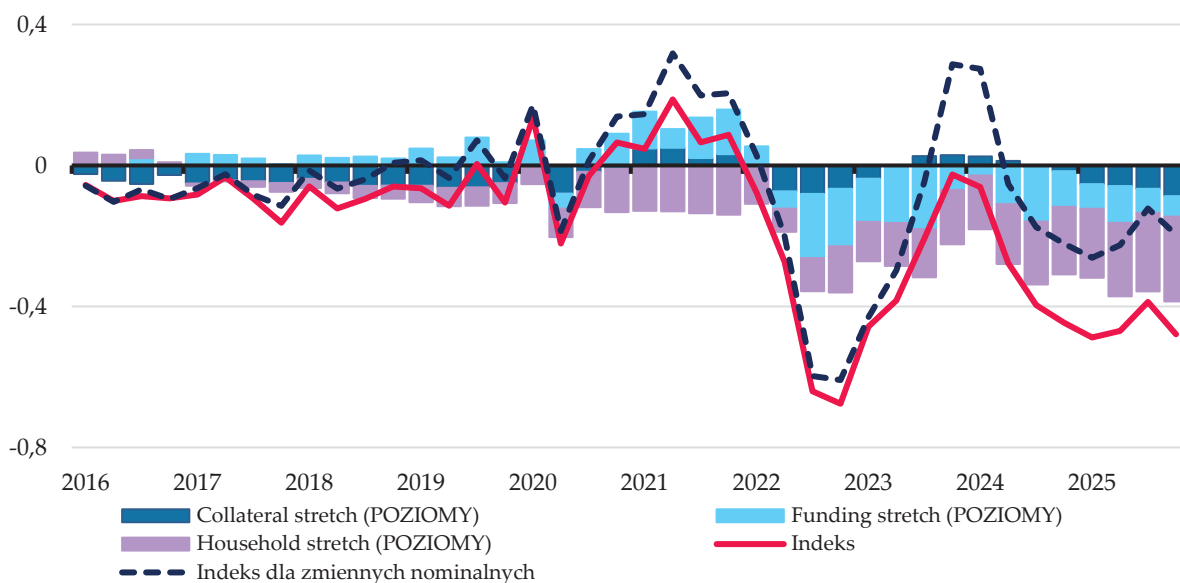

Źródło: Opracowanie NBP

Taka konstrukcja indeksu pozwala na zintegrowaną ocenę trzech najważniejszych obszarów ryzyka związanego z rynkiem nieruchomości, tj. przewartościowania cen nieruchomości, nadmiernej akcji kredytowej oraz zbytniego zadłużenia gospodarstw domowych.

Na podstawie opisanych poniżej analiz Komitet oceniał ryzyko systemowe związane z rynkiem mieszkaniowym w całym roku jako niskie.

Wykres 7. Indeks RREI

Źródło: Opracowanie NBP

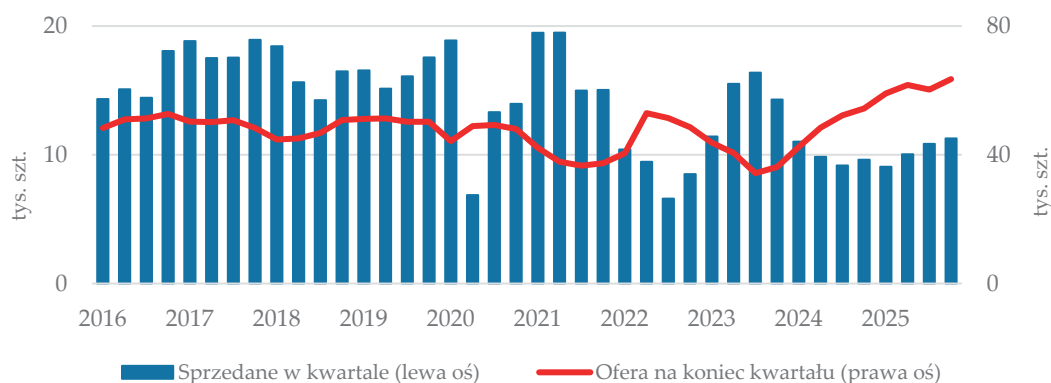
W 2025 r. indeks pozostawał nadal istotnie poniżej zera, co wskazuje na znikomą ekspozycję na ryzyko w tym obszarze. Na taką wartość RREI najsilniej wpłynęły wskaźniki dotyczące sytuacji finansowej gospodarstw domowych.

Obszar *collateral stretch*

W opisywanym okresie wzrost nominalnych i realnych cen mieszkań istotnie wyhamował. Było to następstwem wyraźnego spadku popytu. Obserwowane rosnące koszty czynników produkcji (w szczególności pracy i terenów inwestycyjnych) nie znalazły odzwierciedlenia w podwyżce cen.

Przez cały 2025 r. utrzymywała się stosunkowo niska sprzedaż mieszkań (poziom porównywalny do lat 2013-2014). Deweloperzy dostosowywali działalność do panujących warunków i efektywnie zarządzali inwestycjami, m.in. poprzez zachowanie stabilnych marż i przesunięcia terminów rozpoczęcia nowych projektów. Jednocześnie rosła liczba pozwoleń na budowę w ich dyspozycji. Rentowność produkcji pozostawała wysoka. Stawki transakcyjne najmu mieszkań utrzymywały się na stabilnym poziomie.

Wykres 8. Sprzedaż i oferta mieszkań na 7 największych rynkach w Polsce

Uwaga: 7 największych rynków: Gdańsk, Gdynia, Kraków, Łódź, Poznań, Warszawa, Wrocław.

Źródło: Opracowanie NBP na podstawie danych Jones Lang LaSalle

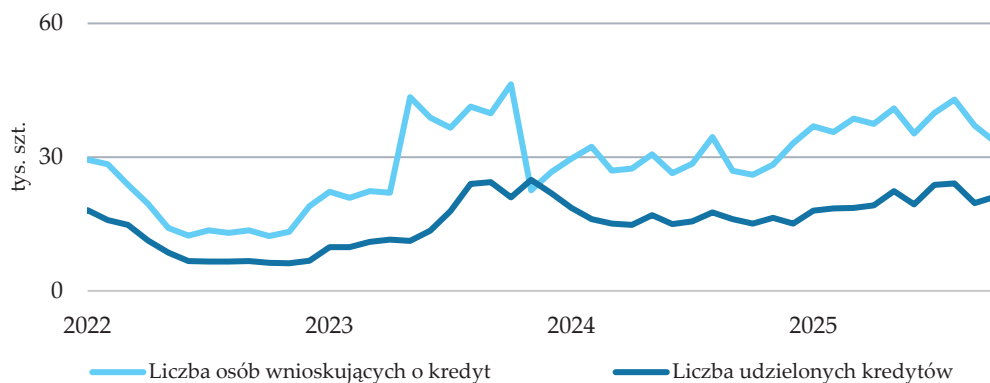
Obszar *funding stretch*

Od początku 2025 r. obserwowano stopniowy wzrost zainteresowania kredytami mieszkaniowymi. Najliczniej wnioski kredytowe składano w II i III kwartale. We wrześniu 2025 r. o kredyt aplikowało o 40% klientów więcej niż w we wrześniu 2024 r.¹⁸

¹⁸ Liczba wniosków odpowiada liczbie osób wnioskujących, niezależnie od tego czy wniosek dotyczy kredytu zaciąganego indywidualnie, czy wspólnie z inną osobą. Wzrost liczby wniosków może zatem częściowo wynikać z częściej podejmowanych decyzji o powzięciu wspólnego zobowiązania z uwagi na wysokie ceny mieszkań i konieczność spełnienia kryteriów dochodowych w ocenie zdolności kredytowej.

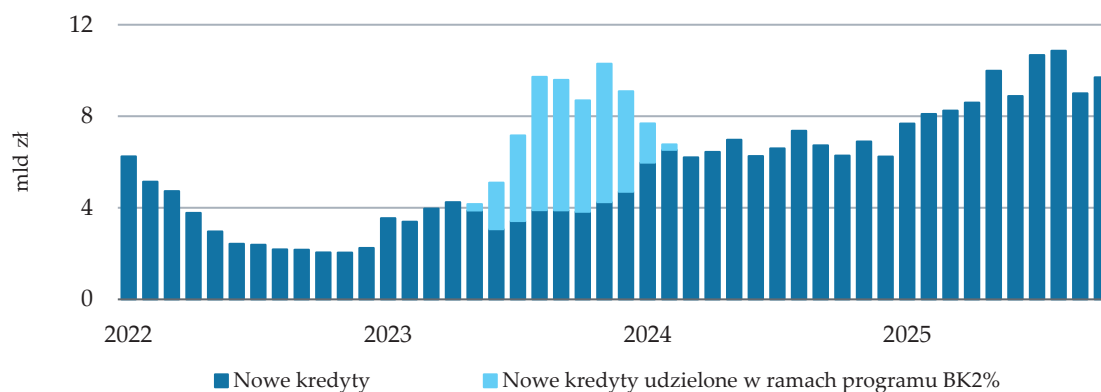
Przyrost wolumenu zadłużenia z tytułu kredytów mieszkaniowych nie wzrósł w tym samym stopniu z uwagi nadpłaty i wcześniejsze spłaty hipotek, które w 2025 r. wyniosły 53,1 mld zł i były wyższe o blisko 31% niż w 2023 r. i o 21% w porównaniu z 2024 r.

Wykres 9. Popyt na kredyt mieszkaniowy

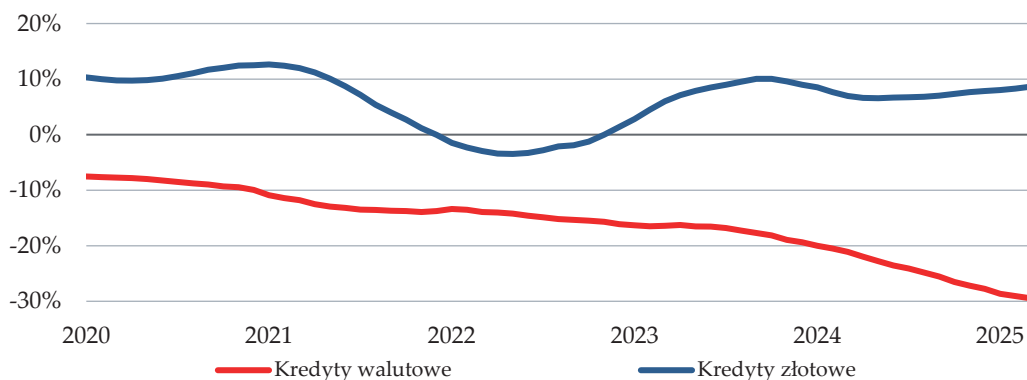
Źródło: Opracowanie NBP na podstawie danych BIK

Wykres 10. Skala akcji kredytowej

Źródło: Opracowanie NBP na podstawie danych BIK

Dynamika roczna złotych kredytów mieszkaniowych stopniowo rosła. Banki przyznawały również więcej kredytów o coraz wyższych kwotach. Zaobserwowano także zmniejszenie zainteresowania kredytobiorców finansowaniem z okresowo stałym oprocentowaniem na rzecz oprocentowania zmiennego. Banki stosowały bezpieczną, konserwatywną politykę kredytową. Kryteria przyznania kredytu nieznacznie łagodzone.

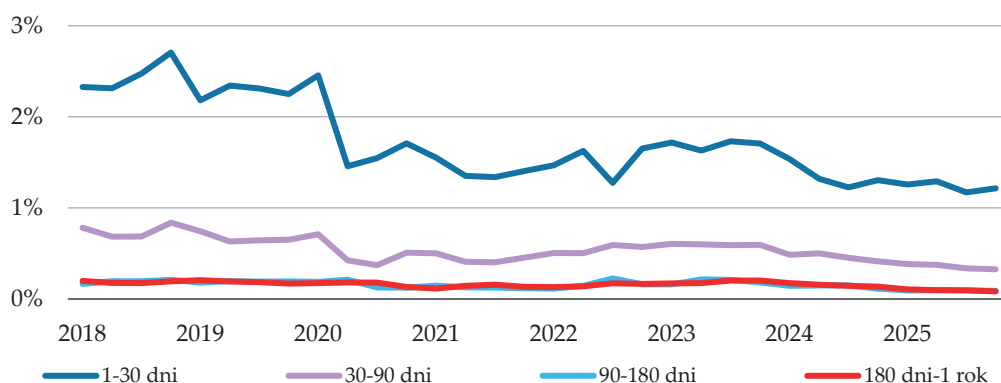
Wykres 11. Dynamika kredytów mieszkaniowych (r/r)

Uwaga: dane transakcyjne

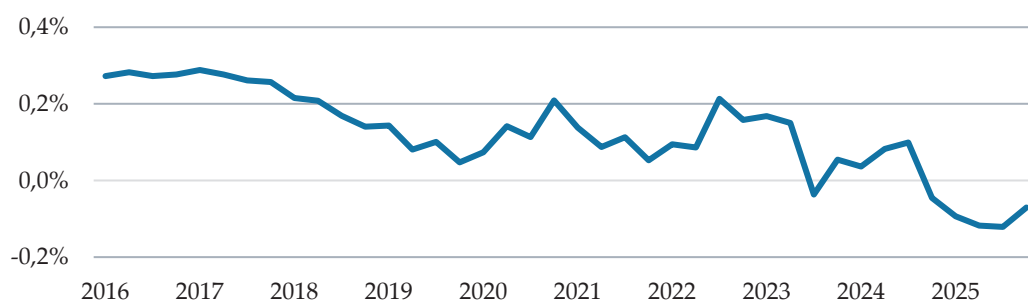
Źródło: NBP

Obszar *household stretch*

W całym omawianym okresie utrzymywała się dobra sytuacja finansowa gospodarstw domowych. Wynikało to z realnego wzrostu wynagrodzeń oraz niskiego poziomu bezrobocia. Odnotowano spadek strat kredytowych oraz opóźnień w spłacie zobowiązań.

Wykres 12. Opóźnienia w spłacie kredytów mieszkaniowych

Źródło: NBP

Wykres 13. Straty na kredytach mieszkaniowych

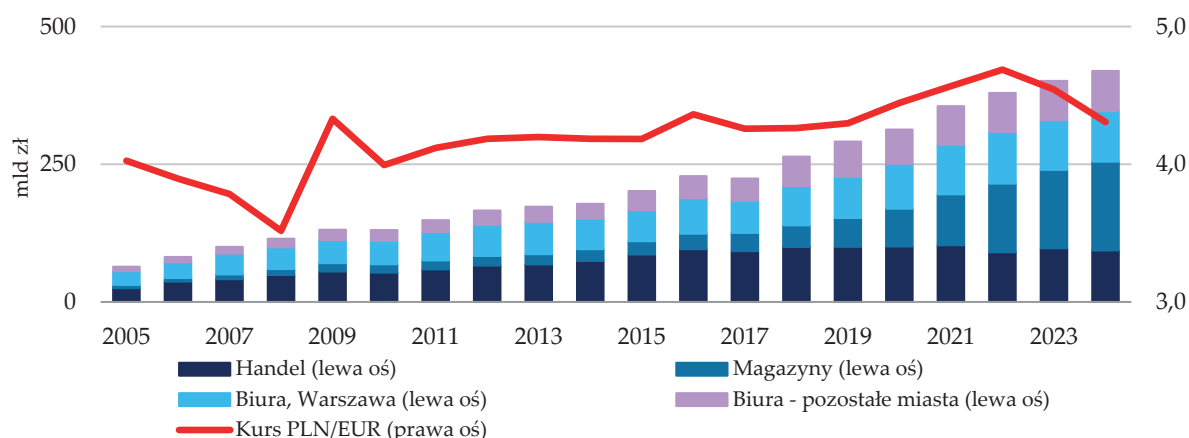
Źródło: NBP

3.2.3. Rynek nieruchomości komercyjnych

Komitet regularnie zapoznaje się z sytuacją na rynku nieruchomości komercyjnych (*Corporate Real Estate, CRE*). Analizy sporządzone dla potrzeb Komitetu uwzględniały wyniki badania pozasprawozdawczego banków w zakresie kredytów udzielonych przedsiębiorstwom na nieruchomości komercyjne za rok 2024 przeprowadzonego przez UKNF.

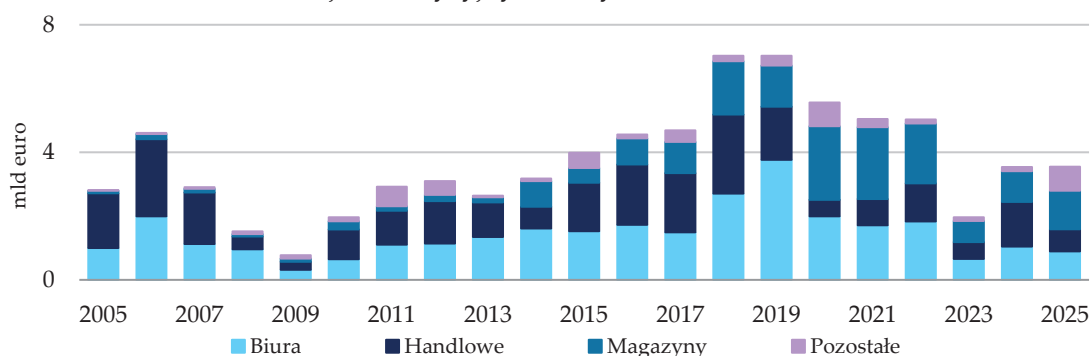
Polski sektor CRE ma nadal relatywnie niewielki udział w PKB i ekspozycjach krajowych banków. Ponadto zaangażowanie polskich podmiotów charakteryzuje się dużą dywersyfikacją (pod względem segmentów rynku nieruchomości komercyjnych) udzielanego kredytowania, co pozytywnie wpływa na utrzymanie stabilności rynku.

Wykres 14. Szacunek wartości zasobu komercyjnego w Polsce

Źródło: Analizy i opracowania NBP

Wykres 15. Wartość transakcji inwestycyjnych na rynku CRE

Źródło: Analizy i opracowania NBP

Sektor jest w dużej mierze finansowany przez inwestorów zagranicznych pozyskujących finansowanie za granicą. Niezależnie od występujących napięć globalnych ceny nieruchomości komercyjnych pozostały stabilne. W 2024 r. odnotowano niemal dwukrotny wzrost wartości transakcji inwestycyjnych w porównaniu z 2023 r. Wartość udzielonych przez krajowe banki

kredytów na nabycie lub budowę nieruchomości komercyjnych na koniec 2024 r. wyniosła ok. 56 mld zł, a udzielonych przedsiębiorstwom kredytów zabezpieczonych nieruchomościami 159 mld zł (co oznacza wzrost o 10% r/r). Utrzymał się, obserwowany od 2023 r., trend wzrostowy czynszów umownych (denominowanych w EUR). Analiza danych za 2024 r. i pierwszą połowę 2025 r. nie wskazała na występowanie nadmiernego ryzyka dla polskiego sektora bankowego wynikającego z finansowania rynku nieruchomości komercyjnych.

Monitorowanie sytuacji, prowadzone analizy oraz proces oceny ryzyka w sektorze nieruchomości komercyjnych są realizowane zgodnie z wymogami zaleceń Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego z 2016 r.¹⁹ i 2019 r.²⁰ ws. uzupełniania luk w danych dotyczących sektora nieruchomości oraz z 2022 r.²¹ ws. podatności na zagrożenia w sektorze nieruchomości komercyjnych.

3.2.4. Ryzyko ICT

Ze względu na narastanie napięć geopolitycznych i rozwój zjawisk o charakterze zagrożeń cybernetycznych oraz szczególny wpływ technologii informacyjno-komunikacyjnych, *Information and Communications Technology*, ICT) na system finansowy w 2025 r. Komitet zdecydował o zwiększeniu częstotliwości monitorowania tego obszaru z perspektywy makroostrożnościowej. Przyjął także nową koncepcję analiz stanu zagrożeń cybernetycznych dla potrzeb Komitetu, prowadzonych z punktu widzenia ryzyka systemowego.

Rozbudowaniu analizy sprzyjało także wejście w życie przepisów rozporządzenia w sprawie operacyjnej odporności cyfrowej (rozporządzenie DORA²²) oraz innych regulacji budujących nowe ramy systemu cyberbezpieczeństwa w UE²³. Komisja Nadzoru Finansowego jako krajowy organ właściwy do spraw cyberbezpieczeństwa dla sektora bankowego i infrastruktury rynków finansowych²⁴ zyskała większy dostęp do informacji na temat incydentów i strategii zarządzania

¹⁹ Zalecenie ERRS z dnia 31 października 2016 r. w sprawie uzupełniania luk w danych dotyczących sektora nieruchomości (ERRS/2016/14).

²⁰ Zalecenie ERRS z dnia 21 marca 2019 r. zmieniające zalecenie ERRS/2016/14 w sprawie uzupełniania luk w danych dotyczących sektora nieruchomości (ERRS/2019/3).

²¹ Zalecenie ERRS z dnia 1 grudnia 2022 r. w sprawie podatności na zagrożenia w sektorze nieruchomości komercyjnych w Europejskim Obszarze Gospodarczym (ERRS/2022/9).

²² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2554 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie operacyjnej odporności cyfrowej sektora finansowego i zmieniające rozporządzenia (WE) nr 1060/2009, (UE) nr 648/2012, (UE) nr 600/2014, (UE) nr 909/2014 oraz (UE) 2016/1011 (Dz. U. UE. L. z 2022 r. Nr 333, z późn. zm.).

²³ (i) Dyrektywa NIS 2 (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2555 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu cyberbezpieczeństwa na terytorium Unii, zmieniająca rozporządzenie (UE) nr 910/2014 i dyrektywę (UE) 2018/1972 oraz uchylająca dyrektywę (UE) 2016/1148 (dyrektywa NIS 2) (Dz. U. UE. L. z 2022 r. Nr 333, str. 80) oraz (ii) dyrektywa o odporności podmiotów krytycznych (CER) (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2557 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie odporności podmiotów krytycznych i uchylająca dyrektywę Rady 2008/114/WE (Dz. U. UE. L. z 2022 r. Nr 333, str. 164).

²⁴ Zgodnie z ustaleniami KSF-M z 2022 r. dla potrzeb realizacji Zalecenia ERRS/2021/17 Komisja Nadzoru Finansowego jest również punktem kontaktowym oraz organem odpowiedzialnym za komunikację w ramach współpracy dotyczącej incydentów cybernetycznych w Polsce.

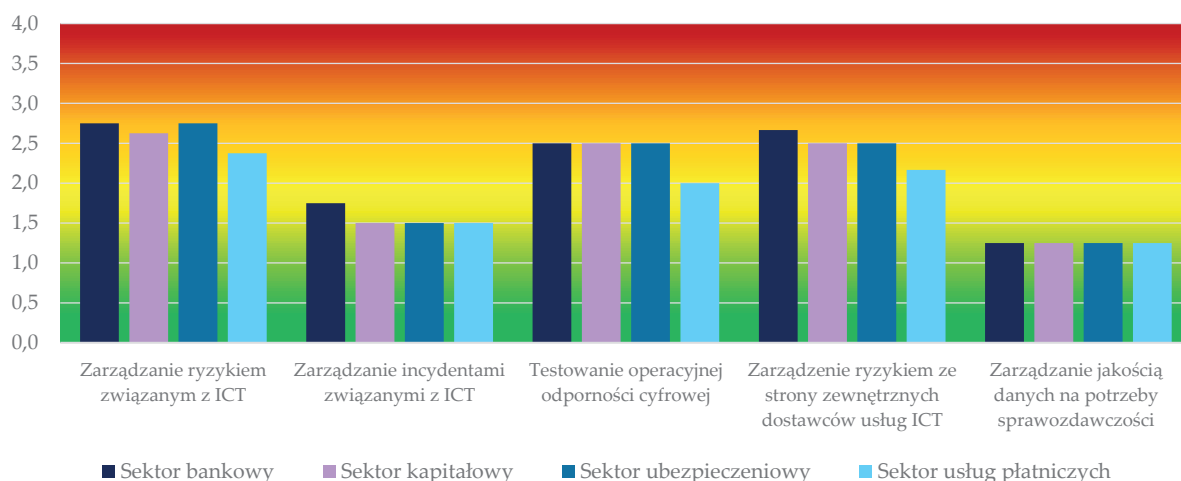
bezpieczeństwem cybernetycznym. Dzięki temu zwiększyły się też możliwości dotyczące skali monitorowania tego obszaru oraz jego analiz, również z perspektywy makroostrożnościowej. Komitet jest informowany przez UKNF o ryzyku ICT w cyklu kwartalnym.

Badania ryzyka ICT obejmują cztery sektory rynku finansowego: bankowy, kapitałowy, ubezpieczeniowy oraz usług płatniczych, a analizy uwzględniają kluczowe dla oceny natężenia tego ryzyka obszary, tj.:

- zarządzanie ryzykiem ICT,
- zarządzanie incydentami²⁵ i cyberzagrożeniami,
- budowanie i testowanie cyfrowej odporności operacyjnej,
- zarządzanie ryzykiem zewnętrznym dostawców,
- zarządzanie jakością danych na potrzeby sprawozdawczości.

Obecnie nadzorem KNF jest objętych około dwóch tysięcy podmiotów, które ze względu na swoje systemowe znaczenie mogą wpływać na poziom ryzyka ICT w sektorze finansowym. W 2025 r. zagregowana ocena zagrożeń była porównywalna we wszystkich sektorach rynku finansowego i utrzymywała się na średnim poziomie. Najwyższe wskazania odnotowano w przypadku zarządzania ryzykiem związanym z ICT (np. uwzględniania ryzyka ICT w ogólnej strategii zarządzania) oraz ze strony zewnętrznych dostawców usług ICT (np. koncentracja w sektorze dostawców usług).

Wykres 16. Ryzyko ICT w sektorach rynku finansowego w Polsce

Źródło: UKNF

²⁵ W szczególności: liczba skutecznych ataków na infrastrukturę, średni czas reakcji na incydent/średni czas wykrycia incydentu, liczba incydentów w danym kwartale/liczba reklasyfikowanych, liczba cyberzagrożeń zgłoszonych przez podmioty finansowe, liczba/średni odsetek klientów dotkniętych incydentami, liczba/średni odsetek transakcji dotkniętych incydentem, liczba incydentów, które niosły skutki reputacyjne.

W 2025 r. UKNF odnotował 273 zgłoszenia incydentów ICT w reżimie rozporządzenia DORA, z czego ok. 55% dotyczyło problemów po stronie zewnętrznych dostawców usług ICT. Wśród istotnych cyberzagrożeń dla rynku finansowego znajdowały się m.in. ataki na łańcuch dostaw, kampanie phishingowe i oszustwa inwestycyjne, ataki DDoS, wycieki danych oraz aktywność grup ransomware, w tym model Ransomware-as-a-Service.

W 2025 r. nie odnotowano cyberincydentów, które miałyby istotny wpływ na stabilność rynku finansowego. Podmioty rynku finansowego były narażone na liczne cyberzagrożenia, jednak co do zasady wykazywały odpowiedni poziom przygotowania, stosowały adekwatne mechanizmy ochronne i skutecznie reagowały na incydenty oraz próby ataków.

3.2.5. Problem nieautoryzowanych transakcji płatniczych

We wrześniu 2025 r. Komitet omówił temat nieuczciwych praktyk rynkowych w zakresie obsługi nieautoryzowanych transakcji płatniczych (NTP). Kwestia ta jest przedmiotem postępowań UOKiK, które zmierzają do wpracowania nowych standardów rynkowych dotyczących NTP. Jedną z propozycji jest, aby transakcje dokonane pod wpływem przymusu lub manipulacji ze strony osób trzecich traktować jako nieautoryzowane, mimo dokonania uwierzytelnienia transakcji bezpośrednio przez osobę uprawnioną. Tak zdefiniowana transakcja nieautoryzowana powoduje istotne trudności w weryfikacji przez banki faktycznych okoliczności jej wykonania. Stwierdzenie, czy klient uwierzytelniający transakcję działa pod przymusem lub pod wpływem manipulacji ze strony osób trzecich, jest w tego typu przypadkach wysoce utrudnione. Zgodnie z przedstawionymi Komitetowi analizami liczba transakcji oszukańczych dynamicznie wzrasta. Jednocześnie większość ze zgłoszonych NTP jest wynikiem zastosowania manipulacji (68%).

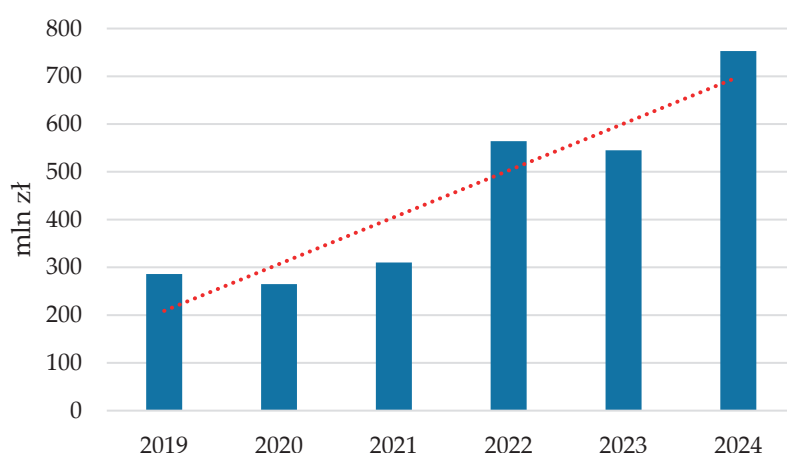
Problem nieautoryzowanych transakcji był również przedmiotem dyskusji z przedstawicielem kierownictwa UOKiK na posiedzeniu KSF-M. Jednym z omawianych tematów były oczekiwania UOKiK wobec banków w zakresie obsługi zgłoszeń NTP. Omówiono ponadto z perspektywy obu instytucji następujące kwestie:

- metody ustalenia, czy konsument z własnej woli (bez udziału osób trzecich) podjął decyzję o autoryzacji transakcji,
- traktowanie jako nieautoryzowanych transakcji, do których doszło w wyniku wykonywania poleceń osób trzecich w kanałach komunikacji elektronicznej, i które bezpośrednio skutkowały utratą środków finansowych konsumenta,
- zobowiązanie do ponownego rozpatrzenia zgłoszeń NTP otrzymanych od 16 listopada 2022 r.

Zgodnie z przedstawionymi przez UOKiK informacjami wiele podmiotów zmodyfikowało już swoje procedury i praktyki obsługi zgłoszeń NTP. Promowanym przez Urząd rozwiązaniem jest wspólne wypracowanie standardów i dobrych praktyk dla całego sektora. Zobowiązanie podmiotów sektora finansowego do odpowiedniej obsługi zgłoszeń dotyczących NTP wynika

bezpośrednio z ustawy o usługach płatniczych²⁶. Jednocześnie podkreślono, że nie każda transakcja dokonana pod wpływem manipulacji powinna skutkować odpowiedzialnością banku, w szczególności jeśli klient doprowadził do niej skutek rażącego niedbalstwa. W celu zwiększenia ochrony klientów banki powinny współpracować nad stworzeniem lepszych narzędzi wykrywania prób dokonania transakcji oszukańczych, wzmacniających bezpieczeństwo usług płatniczych.

Wykres 17. Wartość transakcji oszukańczych w bankach komercyjnych

Uwaga: Różne szacunki wskazują, że od 50% do nawet 90% transakcji oszukańczych nie jest zgłaszanych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UKNF

Komitety, mając na uwadze analizy własne oraz wyniki dyskusji z UOKiK, uznał, że kwestia obsługi zgłoszeń NTP nie stwarza ryzyka systemowego, jednak istnieje ryzyko nieadekwatnego obciążenia banków skutkami zachowań klientów, którzy często nie stosują podstawowych zasad bezpieczeństwa w trakcie dokonywania transakcji płatniczych. W tym kontekście konieczne jest wyważenie kwestii ochrony klientów względem dostępności usług i konkurencyjności podmiotów sektora bankowego. Wprowadzanie nadmiernych wymogów, nakładających istotne ograniczenia dla działalności sektora finansowego może doprowadzić do wzrostu kosztów, a w konsekwencji cen usług dla konsumentów. Jednocześnie niezbędne jest wzmożenie wysiłków w zakresie edukacji finansowej społeczeństwa, uwzględniającej współczesne zagrożenia i umożliwiające klientom podejmowanie bardziej świadomych decyzji co do rozporządzania swoimi środkami.

²⁶ Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2025 r. poz. 611).

3.2.6. Wypełnianie wymogu WFD

Na wniosek KNF w 2024 r. Komitet wydał opinię dotyczącą projektu Rekomendacji WFD ws. Wskaźnika Finansowania Długoterminowego²⁷. W opinii zwrócił uwagę na istotne, z perspektywy nadzoru makroostrożnościowego, rozwiązania Rekomendacji, które powinny być rozważone przez Komisję w celu uwzględnienia specyfiki polskiego sektora finansowego. Rekomendacja WFD została przyjęta przez KNF w lipcu 2024 r.

Z uwagi na znaczenie nowo wprowadzanego wymogu zwiększenia finansowania kredytów hipotecznych instrumentami dłużnymi dla sytuacji finansowej banków oraz możliwość generowania niepożądanych skutków Komitet w 2025 r. monitorował postępy banków w przygotowaniu do wypełnienia WFD na wyznaczonym w Rekomendacji poziomie 40%, wymagany od końca 2026 r.

Komitet w marcu oraz czerwcu 2025 r. otrzymywał informacje na temat stopnia przygotowania banków do spełnienia wymogu WFD, w tym o skali niedoborów instrumentów długoterminowych oraz przeprowadzonych emisjach listów zastawnych.

W IV kwartale 2025 r. Komitet zapoznał się z planowanymi przez UKNF zmianami w konstrukcji WFD (i Rekomendacji), których dalsze procedowanie zaplanowano na 2026 r.

3.2.7. Fundusz Wsparcia Kredytobiorców

Fundusz Wsparcia Kredytobiorców (FWK) to mechanizm pomocowy wprowadzony w celu wsparcia kredytobiorców w trudnej sytuacji finansowej²⁸. Dla potrzeb monitorowania sytuacji w zakresie realizacji programu wsparcia kredytobiorców Komitet obserwuje zmiany skali wykorzystywania przez kredytobiorców środków z FWK.

²⁷ Uchwała Nr 75/2024 Komitetu Stabilności Finansowej z dnia 14 czerwca 2024 r. w sprawie opinii do projektu rekomendacji WFD dotyczącej Wskaźnika Finansowania Długoterminowego, https://nbp.pl/wp-content/uploads/2024/06/Uchwała-75-KSF-ws.-rekomendacji-WFD_do-publikacji.pdf.

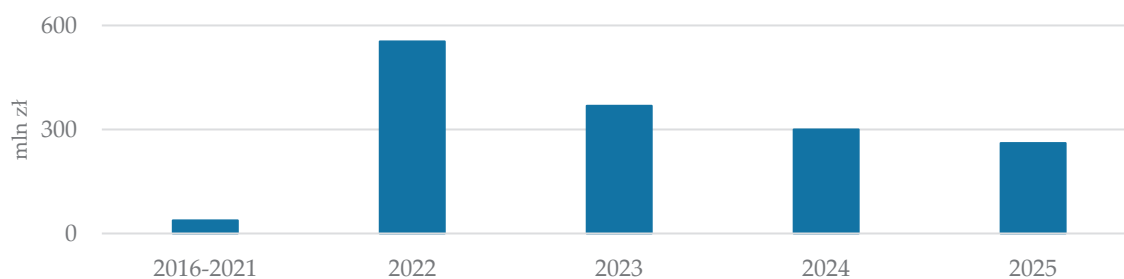
²⁸ Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o wsparciu kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1385).

Tabela 3. Wykorzystanie pomocy w ramach FWK

Lata	Liczba umów	Wartość umów (mln zł)	Stan środków FWK (mln zł)
2022	8 674	553,7	1 882,1
2023	5 549	368,3	1 846,7
2024	4 036	299,8	1 651,3
styczeń	420	36,3	1 631,1
luty	439	41,0	1 609,4
marzec	418	37,8	1 587,9
kwiecień	313	28,6	1 565,4
maj	225	19,2	1 543,0
czerwiec	187	15,7	1 521,4
lipiec	219	17,4	1 502,0
sierpień	154	12,3	1 484,3
wrzesień	193	16,1	1 468,1
październik	186	15,1	1 452,8
listopad	136	11,5	1 437,7
grudzień	127	9,8	1 423,6
2025	3 017	260,8	1 423,6

Źródło: Opracowanie NBP na podstawie danych BGK

Wykres 18. Wartość umów o udzielenie wsparcia z FWK

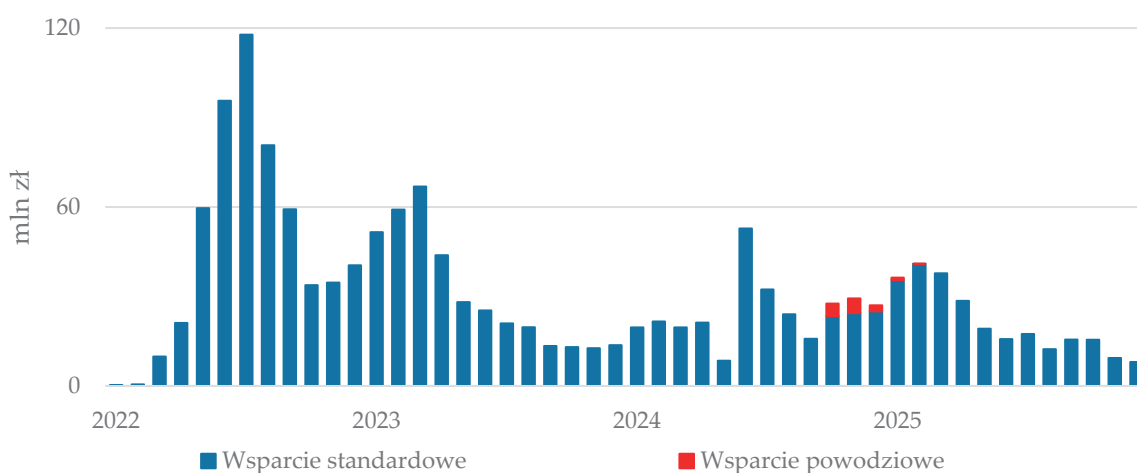
Źródło: Opracowanie NBP na podstawie danych BGK

Od 2023 r. wykorzystanie wsparcia z Funduszu maleje. Łączna wartość zawartych w kolejnych latach umów odpowiadała zaangażowaniu niespełna 20% zasobów pozostających w dyspozycji Funduszu.

Tendencji nie odwróciły ani nowelizacja przepisów rozszerzająca możliwość skorzystania z Funduszu²⁹, ani objęcie bezzwrotnym wsparciem kredytobiorców doświadczonych skutkami powodzi, która wystąpiła w 2024 r.³⁰ Z tytułu wsparcia powodziowego zarejestrowano 511 umów w 2024 r. i 44 w 2025 r. na łączną kwotę 12,1 mln zł.

W 2025 r. zawarto ponad 3 tys. umów o wartości 260 mln zł. Jest to o 1019 transakcji mniej niż w roku poprzednim. Zainteresowanie pomocą mierzone liczbą zawartych umów było największe w I kwartale, a w kolejnych miesiącach systematycznie malało. Podobnie zmniejszała się też ich wartość. W całym roku na rzecz kredytobiorców w trudnej sytuacji wypłacono ok. 320 mln zł. Stan środków Funduszu obniżył się o 227 mln zł (14%)³¹ do poziomu 1,4 mld zł na koniec roku.

Wykres 19. Wsparcie z FWK

Źródło: Opracowanie NBP na podstawie danych BGK

Głównymi beneficjentami Funduszu są kredytobiorcy spłacający kredyt mieszkaniowy zaciągnięty w złotych – stanowią niemal 98% otrzymujących wsparcie z FWK. Dominującymi przesłankami skorzystania z programu w 2025 r. były:

²⁹ Ustawa z dnia 12 kwietnia 2024 r. o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej oraz ustawy o finansowaniu społecznościowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom (Dz. U. poz. 696). W obowiązującej od maja ustawie zmniejszono z 50% do 40% wskaźnik RdD, informujący o stosunku wydatków kredytobiorcy na obsługę kredytu do dochodu; wydłużono termin udzielania wsparcia z 36 na 40 miesięcy; zwiększono kwotę pożyczki o jaką może ubiegać się kredytobiorca, który zbył mieszkanie, a uzyskana ze sprzedaży kwota nie pokryła całości kredytu; zwiększono z 2000 zł do 3000 zł maksymalną wysokość miesięcznego wsparcia; zwiększono ze 144 do 200 ilość miesięcznych rat spłaty wsparcia do BGK; zwiększono ze 100 do 134 liczbę rat spłaty wsparcia, po których następuje umorzenie pozostałych do spłaty rat wsparcia.

³⁰ Ustawa z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 654, 1473, 1635, 1717).

³¹ Kwota, o którą zmniejszył się stan Funduszu na koniec roku, jest wypadkową (i) środków wypłaconych w ramach udzielonego wsparcia oraz (ii) spłat kredytobiorców.

- (i) przekraczający 40% stosunek wydatków kredytobiorcy związanych z obsługą kredytu do miesięcznego dochodu gospodarstwa domowego kredytobiorcy;
- (ii) miesięczna wysokość rozporzadzalnego dochodu gospodarstwa wieloosobowego pomniejszona o koszty obsługi kredytu, nieprzekraczająca 2,5-krotności dochodu na osobę określonego w ustawie o pomocy społecznej.³²

Wykres 20. Przesłanki przyznania wsparcia z FWK

Źródło: Opracowanie NBP na podstawie danych BGK

Spadek zainteresowania pomocą z Funduszu, pomimo poszerzenia do niego dostępu, wskazuje na poprawę sytuacji finansowej gospodarstw domowych. Odnotowany wzrost wynagrodzeń w polskiej gospodarce pozwala na coraz częstszą spłatę zobowiązań z pominięciem programów wsparcia. Zmniejszenie skali wykorzystania środków z Funduszu potwierdza stabilizację dochodów i poprawę płynności gospodarstw domowych.³³

³² Art. 8. ust. 1 pkt 2. ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 639).

³³ Więcej na temat sytuacji finansowej gospodarstw domowych w rozdziale 3.2.2.

4. Instrumenty makroostrożnościowe

4.1. Antycykliczny bufor kapitałowy

Antycykliczny bufor kapitałowy (BA) służy zwiększeniu odporności systemu bankowego na cykliczne wahania ryzyka systemowego. Celem instrumentu jest również przygotowanie sektora bankowego na sytuację kryzysową będącą następstwem wystąpienia trudnych do przewidzenia lub nieprzewidywalnych rodzajów ryzyka (takich jak np. pandemia czy wojna w Ukrainie). Mechanizm działania bufora polega na nałożeniu na banki wymogu gromadzenia dodatkowego kapitału w okresie dobrej koniunktury. Dzięki temu, w okresie materializacji ryzyka lub wystąpienia nieprzewidzianego szoku, możliwe jest uwolnienie zgromadzonych nadwyżek kapitału i wykorzystanie ich na pokrycie ewentualnych strat. Takie działanie wpływa na zmniejszenie ryzyka wystąpienia zjawiska *credit crunch*, czyli racjonowania kredytu w gospodarce.

Do 2024 r. wskaźnik bufora antycyklicznego w Polsce wynosił 0% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko instytucji, które posiadają ekspozycje kredytowe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Neutralny bufor kapitałowy

W 2024 r. Komitet przyjął podejście do wyznaczania poziomu bufora³⁴, zgodnie z którym banki będą utrzymywać neutralny bufor antycykliczny (nBA) przez większość cyklu finansowego, tj. także poza okresami narastania nierównowag finansowych. W konsekwencji, w czerwcu 2024 r., Komitet po raz pierwszy wydał uchwałę rekomendującą podniesienie wysokości wskaźnika bufora antycyklicznego do docelowej wysokości 2%³⁵. Zwiększanie odporności kapitałowej sektora bankowego będzie osiągnięte przy zachowaniu optymalnego tempa, tj. poprzez ustanowienie bufora na poziomie 1% (I etap), a po roku 2% (II etap). Stopniowe podnoszenie bufora antycyklicznego ma stworzyć bankom warunki i czas na dostosowanie się do nowych wymogów. We wrześniu 2024 r. Minister Finansów zrealizował pierwszy etap rekomendacji Komitetu – od 25 września 2025 r. obowiązujący banki wskaźnik bufora wynosi 1%³⁶.

Drugi etap realizacji rekomendacji został wykonany rozporządzeniem Ministra Finansów wydanym 25 września 2025 r.³⁷, zgodnie z którym od 30 września 2026 r. stosowany przez banki wskaźnik bufora antycyklicznego dla ekspozycji kredytowych na terytorium RP wynosi 2%.

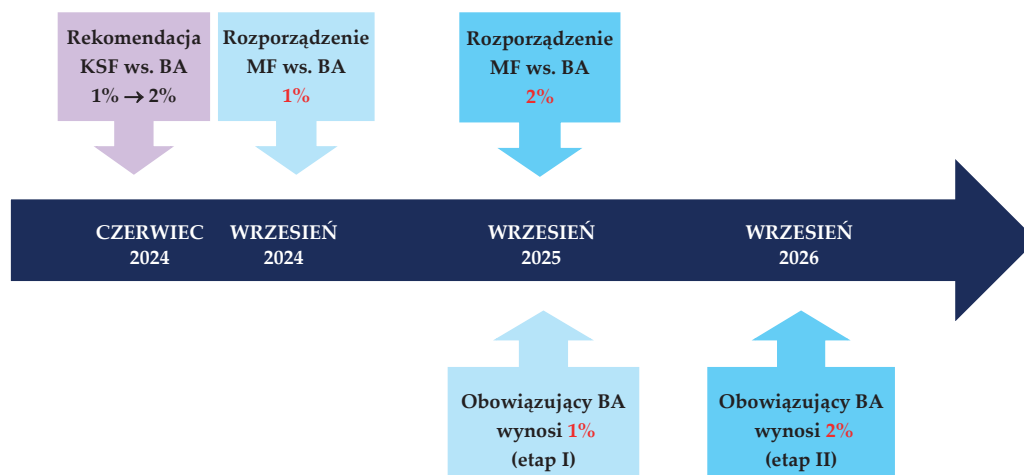
³⁴ Strategia stosowania antycyklicznego bufora kapitałowego w Polsce (2024).

³⁵ Uchwała Nr 74/2024 Komitetu Stabilności Finansowej z dnia 14 czerwca 2024 r. w sprawie wysokości wskaźnika bufora antycyklicznego.

³⁶ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 września 2024 r. w sprawie wskaźnika bufora antycyklicznego (Dz.U. 2024 poz. 1400).

³⁷ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 września 2025 r. w sprawie wskaźnika bufora antycyklicznego (Dz.U. 2025 poz. 1307).

Rysunek 4. Wprowadzanie nBA w Polsce

Źródło: Opracowanie NBP

Zgodnie z wymogami ustawy o nadzorze makroostrożnościowym Komitet przekazał stosowne informacje o zmianie wysokości wskaźnika bufora antycyklicznego Europejskiej Radzie ds. Ryzyka Systemowego.

W 2025 r., w kolejnych kwartałach, Komitet podtrzymywał swoją rekomendację z 2024 r. w zakresie zasadności docelowej wysokości wskaźnika bufora na poziomie 2%, a Minister Finansów przyjmował te rekomendacje.

Monitoring zmiennych dotyczących bufora antycyklicznego

Zgodnie z zaleceniem ERRS³⁸ Komitet monitoruje i publikuje szereg zmiennych, m.in. wskaźniki akcji kredytowej, lukę kredytową i wskaźnik napięć w systemie finansowym.

W całym 2025 r. natężenie cyklicznego ryzyka systemowego mierzone za pomocą modelu wczesnego ostrzegania obniżyło się. W kolejnych kwartałach roku natężenie systematycznie spadało, z wyjątkiem nieznacznego wzrostu w II kwartale 2025 r. wynikającego głównie z efektu bazy. Było to efektem przede wszystkim wzrostu wyceny ryzyka na globalnym rynku finansowym, który odczytywany jest przez model jako sygnał o uspokojeniu nadmiernego optymizmu na rynku i co za tym idzie zmniejszeniu zagrożenia narastania nierównowag, które mogłyby doprowadzić do kryzysu. Poziom ryzyka w całym roku znajdował się w przedziale uznawanym za normalny i nie uzasadniał podnoszenia poziomu wskaźnika bufora antycyklicznego powyżej przyjętego poziomu nBA.³⁹

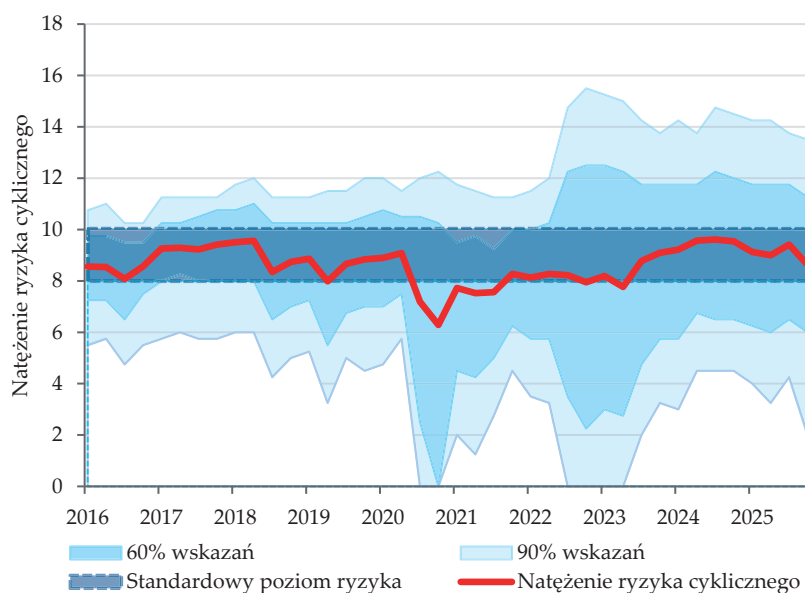
³⁸ Zalecenie Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego z dnia 18 czerwca 2014 r. w sprawie wytycznych dotyczących ustalania wskaźników bufora antycyklicznego (ERRS/2014/1), zalecenie C, pkt. 2 oraz zalecenie D, pkt 2.

³⁹ Materiały zawierające szczegółowe analizy dotyczące adekwatnej wysokości bufora są co kwartał publikowane na stronie internetowej NBP w zakładce poświęconej nadzorowi makroostrożnościowemu i materiałom analitycznym KSF-M: <https://nbp.pl/system-finansowy/nadzor-makroostroznosciowy/publikacje-nadzor-makroostroznosciowy/>.

Tabela 4. Wskaźniki do oceny poziomu antycyklicznego bufora kapitałowego

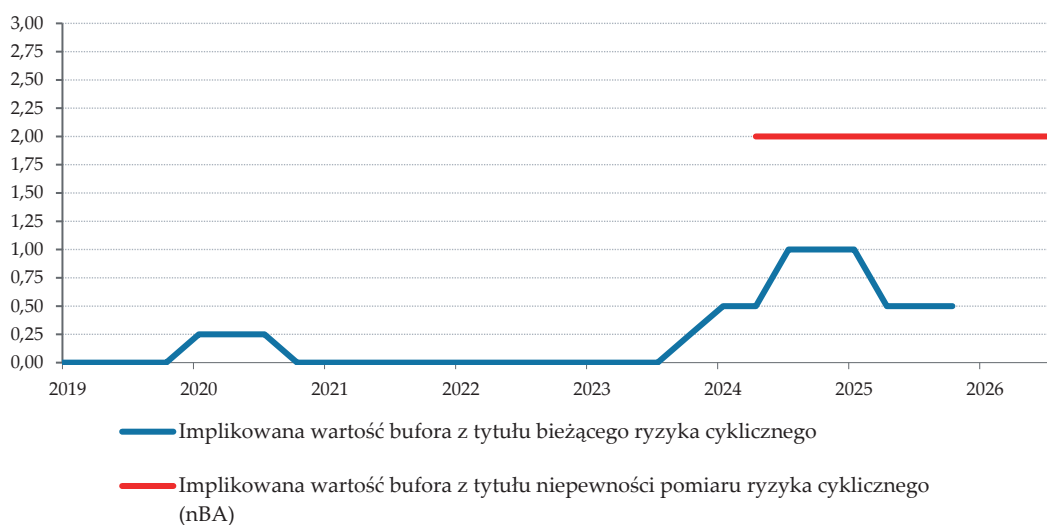
Wskaźnik
Kredyty dla prywatnego sektora niefinansowego do PKB (szeroki agregat kredytowy)
Kredyty dla prywatnego sektora niefinansowego do PKB (wąski agregat kredytowy)
Standaryzowana luka kredytowa (szeroka miara kredytu)
Standaryzowana luka kredytowa (wąska miara kredytu)
Luka kredytowa uwzględniająca charakterystykę cyklu finansowego w Polsce (szeroka miara kredytu)
Luka kredytowa uwzględniająca charakterystykę cyklu finansowego w Polsce (wąska miara kredytu)
Ceny mieszkań do dochodów
Hedoniczny indeks cen mieszkań
Saldo rachunku obrotów bieżących jako % PKB
DSR (<i>Debt Service Ratio</i>) – wskaźnik obsługi długu
Kontrybucja sektora finansowego do PKB
Dynamika szerokiej miary kredytu (r/r)
Dynamika wąskiej miary kredytu (r/r)
VIX (<i>Volatility Index</i>) – miernik zmienności implikowanej opcji na indeks S&P 500
CISS (<i>Composite Indicator of Systemic Stress</i>) - wskaźnik bieżących napięć w systemie finansowym

Źródło: Opracowanie NBP

Wykres 21. Natężenie ryzyka cyklicznego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NBP

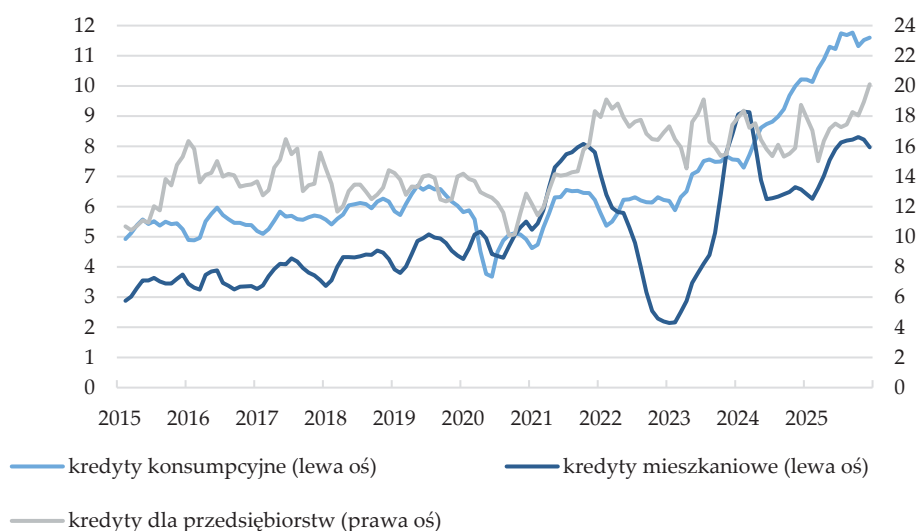
Wykres 22. Adekwatna wartość bufora antycyklicznego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NBP

W 2025 r. akcja kredytowa odbudowywała się, ale jej tempo było umiarkowane. Dynamika wszystkich głównych grup kredytów była dodatnia. W IV kwartale 2025 r. wartość nowo udzielonych kredytów konsumpcyjnych, po okresie systematycznego wzrostu, ustabilizowała się. Ponadprzeciętnie wysoki poziom tych kredytów związany był z zaciąganiem przez klientów kredytów konsolidacyjnych. Jednakże wysoka wartość nowo udzielonych kredytów konsumpcyjnych nie przekładała się na równie szybki wzrost bilansu. W związku z tym obserwowana sytuacja nie wskazywała na nadmierną akcję kredytową.

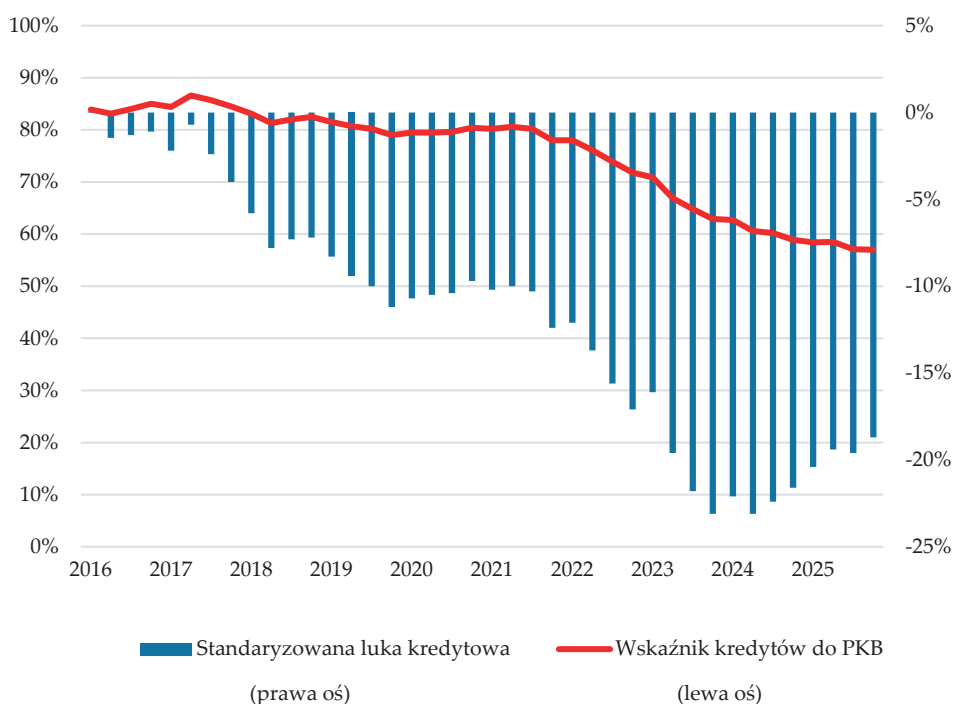
Wykres 23. Wartość nowo udzielonych kredytów (mld zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NBP

Standardowym wskaźnikiem wykorzystywanym do analizy ryzyka cyklicznego jest luka kredytowa. Standaryzowana luka kredytowa⁴⁰ w kolejnych kwartałach była ujemna i wynosiła odpowiednio: -20,4%, -19,4%, -19,6% oraz -18,7%. Jest to sygnał o niskim natężeniu ryzyka związanego z nadmierną akcją kredytową.

Wykres 24. Wskaźnik kredytów do PKB oraz standaryzowana luka kredytowa

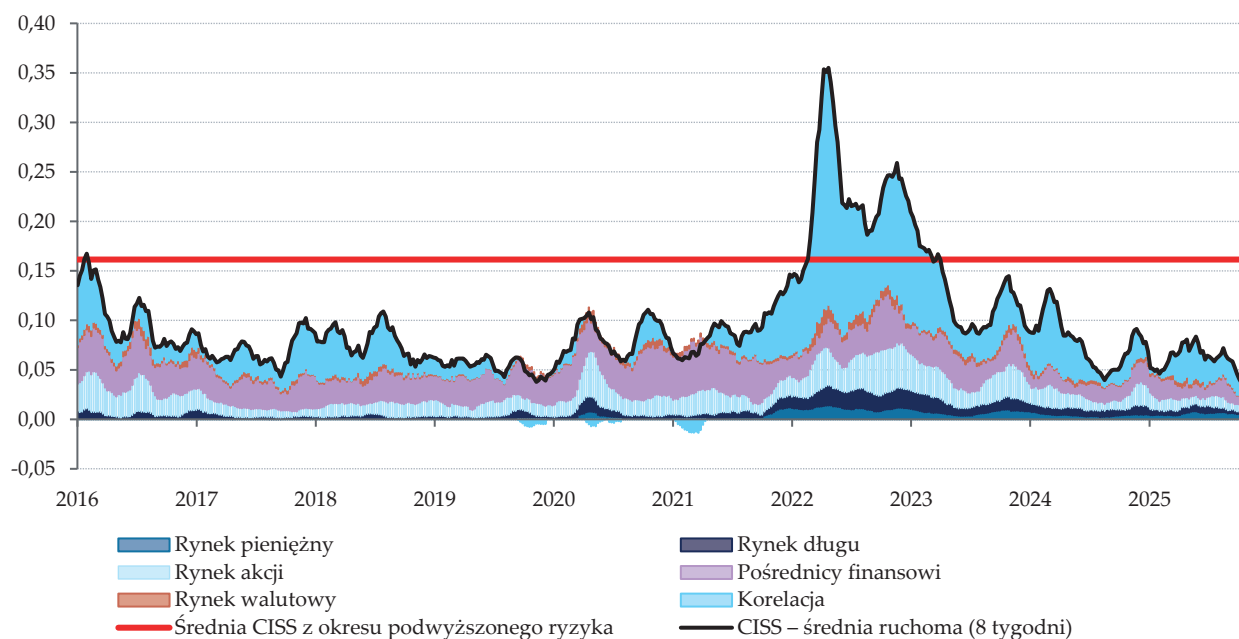

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NBP

Napięcia w systemie finansowym mierzone wskaźnikiem CISS (*Composite Indicator of Systemic Stress*) również nie stanowiły przeciwwskazań do zawiązywania bufora. Wskaźnik ten od kwietnia 2023 r. utrzymuje się poniżej średniego poziomu z okresu wskazywanego przez ERRS jako okres podwyższonego ryzyka (tj. sierpień 2007 – listopad 2009). Wysokie poziomy CISS wskazują na istnienie napięć, które mogłyby przerodzić się w kryzys finansowy w bliskiej przyszłości.

⁴⁰ Standaryzowana luka kredytowa to odchylenie wskaźnika kredytów dla prywatnego sektora niefinansowego do PKB od długoterminowego trendu.

Wykres 25. Wskaźnik bieżących napięć w systemie finansowym CISS

Uwagi: Wskaźnik CISS mierzy bieżące zaburzenia w sektorze finansowym, odzwierciedlone w kwotowaniach rynkowych. Wykorzystane do jego budowy wskaźniki obejmują 5 obszarów krajowego rynku finansowego: rynek akcji, rynek pieniężny, rynek walutowy, rynek długu oraz rynek pośredników finansowych. Szósta zmienna, *korelacja*, rośnie, kiedy napięcia zaczynają narastać w kilku sektorach jednocześnie.

Czerwoną linią zaznaczono średnią wartość CISS z okresu zakwalifikowanego przez ERRS jako okres podwyższonego ryzyka (2007-2009).

Źródło: NBP, Bloomberg, Reuters

Analizy dodatkowych wskaźników cyklu kredytowego wspierały wniosek o braku zasadności podnoszenia poziomu bufora ponad poziom zalecany przez Komitet.

4.2. Bufor O-SII

Proces identyfikacji i kalibracji wskaźników bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym (*other systemically important institution*, O-SII) leży w kompetencjach Komisji Nadzoru Finansowego. Komisja Nadzoru Finansowego, w drodze decyzji administracyjnej i po zasięgnięciu opinii Komitetu Stabilności Finansowej, identyfikuje inną instytucję o znaczeniu systemowym (O-SII) oraz nakłada na nią odpowiedni poziom bufora⁴¹, podlegający przeglądowi w okresach

⁴¹ Art. 39 ust. 1 ustawy o nadzorze makroostrożnościowym.

rocznych.⁴² W procesie oceny banków O-SII Komisja uwzględnia wytyczne EUNB⁴³ oraz rekomendację KSF dotyczącą metodyki jej przeprowadzania z 2022 r.⁴⁴

Ocena znaczenia systemowego instytucji oparta jest na następujących kryteriach zdefiniowanych w ustawie o nadzorze makroostrożnościowym:

- wielkość instytucji,
- znaczenie dla gospodarki polskiej,
- znaczenie działalności transgranicznej,
- powiązania instytucji z systemem finansowym.

Przegląd adekwatności wskaźnika bufora O-SII w 2025 r.

We wrześniu 2025 r. Komisja Nadzoru Finansowego dokonała cyklicznego przeglądu instytucji finansowych, wśród których zidentyfikowała dziesięć podmiotów spełniających kryteria uznania za inne instytucje o znaczeniu systemowym. Grupa podmiotów zidentyfikowanych jako O-SII w 2025 r. nie uległa zmianie w stosunku do 2024 r. i obejmowała: PKO Bank Polski, Bank Polska Kasa Opieki, Santander Bank Polska, ING Bank Śląski, mBank, BNP Paribas Bank Polska, Bank Millennium, Bank Handlowy, SGB-Bank, Bank Polskiej Spółdzielczości.

Wyniki przeglądu wskazały na brak konieczności zmiany wymogów względem roku poprzedniego dla ośmiu banków – utrzymano ich wysokości w przedziale 0,25-2,00%. KNF zaproponowała podniesienie bufora dla Santander Bank Polska SA o 0,50% oraz obniżenie dla BNP Paribas Bank Polska SA o 0,25%.

Zastosowanie kryteriów określonych w metodyce oraz ocena roli poszczególnych podmiotów w systemie finansowym stanowiły podstawę do wydania przez Komitet pozytywnych opinii dotyczących wniosków KNF. Opinie zostały we właściwym terminie przekazane Komisji Nadzoru Finansowego oraz zainteresowanym bankom, zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania administracyjnego. Biorąc pod uwagę opinie Komitetu 21 listopada 2025 r. KNF wydała decyzje ws. nałożenia odpowiednich buforów O-SII.

W październiku 2025 r. Komisja Nadzoru Finansowego zwróciła się do Komitetu o notyfikowanie do ERRS zamiaru nałożenia buforów O-SII. Następnie, zgodnie z obowiązującą procedurą, drugi formularz notyfikacyjny zamykający proces przeglądu instytucji i buforów O-SII został przekazany przez Komitet Stabilności Finansowej do ERRS 1 grudnia 2025 r.

⁴² Art. 46 ust.1 ustawy o nadzorze makroostrożnościowym.

⁴³ Wytyczne Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego z dnia 16 grudnia 2014 r. w sprawie kryteriów określania warunków stosowania art. 131 ust. 3 dyrektywy 2013/36/UE (CRD) w odniesieniu do oceny innych instytucji o znaczeniu systemowym (EBA/GL/2014/10).

⁴⁴ Uchwała Nr 60/2022 Komitetu Stabilności Finansowej z dnia 10 maja 2022 r. w sprawie rekomendacji dotyczącej metodyki, kryteriów identyfikacji i kalibracji buforów innych instytucji o znaczeniu systemowym.

Tabela 5. Banki identyfikowane jako O-SII

Bank	Wysokość wskaźnika bufora O-SII w %						
	2019	2020	2021	2022*	2023	2024	2025
Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA	1,00	1,00	1,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Santander Bank Polska SA	0,75	0,75	0,75	1,00	1,00	1,00	1,50
Bank Polska Kasa Opieki SA	0,75	0,75	0,75	1,00	1,00	1,00	1,00
ING Bank Śląski SA	0,50	0,50	0,75	0,50	0,50	1,00	1,00
mBank SA	0,75	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
BNP Paribas Bank Polska SA	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,50	0,25
Bank Handlowy w Warszawie SA	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25
Bank Millennium SA	-	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25
SGB Bank SA	0,10	0,10	0,10	0,25	0,25	0,25	0,25
Bank Polskiej Spółdzielczości SA	0,10	0,10	0,10	0,25	0,25	0,25	0,25

Kolorem niebieskim zaznaczono zmianę wysokości bufora w stosunku do roku poprzedniego.

* Od 2022 r. obowiązuje nowa metodyka identyfikacji banków O-SII.

Źródło: Opracowanie NBP na podstawie danych KNF⁴⁵

4.3. Bufor G-SII

Proces identyfikacji globalnej instytucji o znaczeniu systemowym (*global systemically important institution*, G-SII) oraz stosowanie odpowiedniego dla tej instytucji bufora należy do kompetencji Komisji Nadzoru Finansowego. W wrześniu 2025 r. Komisja Nadzoru Finansowego poinformowała Komitet Stabilności Finansowej, że żadna z instytucji finansowych w Polsce nie osiągnęła przyjętego w regulacjach europejskich progu 200 mld EUR dla miary ekspozycji instytucji kredytowej działającej na podstawie zezwolenia udzielonego na obszarze Polski.

Tym samym Komisja nie dokonała identyfikacji na terytorium Polski banku o charakterze globalnej instytucji o znaczeniu systemowym.

⁴⁵https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Komunikat_Przegląd_adekwatności_wskaznika_bufora_innej_instytucji_o_znaczeniu_systemowym_O-SII_96128.pdf.

4.4. Wagi ryzyka

Komitet Stabilności Finansowej corocznie dokonuje przeglądu adekwatności wag ryzyka stosowanych w Polsce⁴⁶. Celem takiej oceny jest stwierdzenie czy obowiązujące wagi ryzyka odzwierciedlają we właściwy sposób rzeczywiste ryzyko związane z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotekami na nieruchomościach mieszkalnych lub komercyjnych, z uwzględnieniem wpływu tego ryzyka na stabilność finansową.

W 2024 r., biorąc pod uwagę ewolucję ryzyka związanego z portfelem kredytów walutowych oraz znowelizowane przepisy rozporządzenia CRR⁴⁷ obowiązujące od 1 stycznia 2025 r., Komitet skierował do MF i KNF rekomendację⁴⁸ dotyczącą zarządzania ryzykiem związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotekami na nieruchomościach⁴⁹. Komitet uznał, że regulacje zawarte w nowelizacji CRR korespondują ze stosowanym w Polsce podejściem ujętym w rozporządzeniu MRiF⁵⁰ oraz że cele przyświecające regulacjom MRiF mogą w nowym stanie prawnym być realizowane poprzez bezpośrednie stosowanie przepisów CRR. W odpowiedzi MF wydał rozporządzenie⁵¹, które uchyliło obowiązujące w Polsce wyższe wagi ryzyka zarówno dla ekspozycji na nieruchomościach mieszkaniowych, jak i komercyjnych. Rozporządzenie MF weszło w życie 1 stycznia 2025 r. i od tego momentu w Polsce obowiązują standardowe wagi ryzyka określone w CRR.

Znowelizowane przepisy istotnie zmodyfikowały dotychczasowe zasady dotyczące stosowania wag ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych na nieruchomości.

Po nowelizacji CRR utrzymane zostało rozróżnienie między nieruchomościami mieszkalnymi i komercyjnymi, ale wprowadzono też dwie nowe definicje ekspozycji:

- ADC (*land acquisition, development and construction*) – ekspozycje wobec przedsiębiorstw lub SPV finansujących jakiekolwiek nabycie gruntów w celach budowlanych lub finansujących prace deweloperskie i budowę nieruchomości mieszkalnych lub komercyjnych;
- IPRE (*income producing real estate*) – ekspozycje zabezpieczone na co najmniej jednej nieruchomości mieszkalnej lub komercyjnej, w przypadku której zaspokojenie zobowiązań kredytowych związanych z ekspozycją zależy w znacznym stopniu od przepływów środków pieniężnych generowanych przez te nieruchomości zabezpieczające ekspozycję, a nie od zdolności dłużnika do zaspokojenia zobowiązań kredytowych z innych źródeł

⁴⁶ Zgodnie z wymogami art. 124 ust. 9 rozporządzenia CRR.

⁴⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz. Urz. UE L 176 z 27.06.2013).

⁴⁸ Zgodnie z art. 18 ustawy o nadzorze makroostrożnościowym.

⁴⁹ Uchwała Nr 77/2024 Komitetu Stabilności Finansowej z dnia 20 września 2024 r. w sprawie rekomendacji dotyczących zarządzania ryzykiem związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotekami na nieruchomościach.

⁵⁰ Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 25 maja 2017 r. w sprawie wyższej wagi ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1751 i 2047).

⁵¹ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 listopada 2024 r. uchylające rozporządzenie w sprawie wyższej wagi ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach (Dz. U. z 2024 r. poz. 1723).

(głównym źródłem takich przepływów środków pieniężnych są opłaty z tytułu najmu lub dzierżawy bądź wpływy ze sprzedaży nieruchomości mieszkalnej lub komercyjnej);

Ponadto wprowadzono osobną kategorię ekspozycji z niedopasowaniem walutowym, czyli ekspozycji, w przypadku których waluta kredytu jest inna niż waluta dochodu dłużnika, gdzie stosuje się mnożnik 1,5 (maksymalnie do 150%).

We wrześniu 2025 r. Komitet dokonał kolejnej oceny adekwatności obowiązujących wag ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych nieruchomościami z punktu widzenia ich wpływu na stabilność finansową.

Analiza sytuacji na rynku nieruchomości mieszkaniowych wskazała na obniżający się od końca 2023 r. poziom ryzyka w tym obszarze. Jakość portfeli kredytów mieszkaniowych w bankach była dobra – zarówno straty kredytowe, jak i udział kredytów opóźnionych w spłacie kształtowały się na niskim poziomie. Ryzyko związane z walutowymi kredytami mieszkaniowymi oceniono jako odpowiednio zabezpieczone przez zastosowanie dodatkowego mnożnika dla wag ryzyka dla ekspozycji z niedopasowaniem walutowym, wprowadzonego nowelizacją rozporządzenia CRR.

W odniesieniu do rynku nieruchomości komercyjnych ustalono, że ekspozycje banków na ten sektor stanowią niewielką część aktywów banków, a straty kredytowe są relatywnie niskie. Rynek CRE w Polsce jest względnie stabilny i nie ma oznak występowania nadmiernego ryzyka dla polskiego sektora bankowego wynikającego z finansowania rynku nieruchomości komercyjnych.

Wobec powyższych analiz Komitet uznał, że obowiązujące od 1 stycznia 2025 r. w Polsce standardowe wagi ryzyka określone w CRR są wystarczające do zabezpieczenia ryzyka związanego zarówno z ekspozycjami zabezpieczonymi hipoteką na nieruchomości mieszkalnej, jak i komercyjnej oraz że nie ma przesłanek do ich podnoszenia powyżej wymogów regulacyjnych.

4.5. Wymóg połączonego bufora

Wymóg połączonego bufora stanowi łączny kapitał podstawowy Tier I, który pokrywa bufor zabezpieczający powiększony o bufor antycykliczny specyficzny dla instytucji (BA), bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym (G-SII) oraz bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym (O-SII) i bufor ryzyka systemowego (BRS)⁵².

Wymóg połączonego bufora nie jest instrumentem makroostrożnościowym, ale parametrem służącym ocenie spełnienia przez bank makroostrożnościowych wymogów kapitałowych. Instytucje finansowe są zobowiązane do przeprowadzania wewnętrznego procesu oceny w celu sprawdzenia, czy spełniają między innymi wymóg połączonego bufora. W razie jego niespełnienia

⁵² Zgodnie z art. 55 ust. 4 ustawy o nadzorze makroostrożnościowym.

instytucja nie może dokonać wypłat związanych z kapitałem podstawowym Tier I (m.in. wypłaty dywidend).

Tabela 6. Wymóg połączonego bufora w 2025 r.

Rok	Bufor zabezpieczający ⁵³	Bufor antycykliczny	Bufor O-SII ⁵⁴	Bufor ryzyka systemowego	WYMÓG POŁĄCZONEGO BUFORA
Do 24 września 2025	2,5%	0%	10 banków: 0,25% - 2%	-	2,5% - 4,5%
Od 25 września 2025	2,5%	1%	10 banków: 0,25% - 2%	-	3,5% - 5,5%

Źródło: Opracowanie NBP

Wymóg połączonego bufora wskazuje, że z tytułu instrumentów makroostrożnościowych banki w Polsce są obciążone narzutami w wysokości od 3,5% (nieistotne systemowo) do maksymalnie 5,5% przy najwyższym poziomie nałożonego bufora O-SII. Poziom ten uległ zmianie w 2025 r. ze względu na wprowadzenie 1% bufora antycyklicznego.

⁵³ Bufor zabezpieczający to obowiązujący wszystkie banki podstawowy makroostrożnościowy narzut kapitałowy, który stanowi pierwszy poziom zabezpieczenia zasobów kapitałowych banków. Od 2019 r. banki są zobowiązane do utrzymywania bufora zabezpieczającego w wysokości 2,5% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko, obliczonej zgodnie z art. 92 ust. 3 CRR. W przypadku obniżenia się bufora poniżej 2,5% następują automatyczne ograniczenia w zakresie dystrybucji kapitału (tj. płatności dywidendy, odkupu akcji), w celu odbudowania wymaganego poziomu bufora.

⁵⁴ W tabeli nie odnotowano bufora G-SII, ponieważ dotychczas w polskim systemie finansowym nie zidentyfikowano takiej instytucji.

5. Inne działania makroostrożnościowe

5.1. Stanowisko dotyczące ryzyka związanego z sankcją kredytu darmowego

W efekcie prac analitycznych podjętych w grudniu 2024 r.⁵⁵ Komitet przyjął w marcu 2025 r. stanowisko dotyczące ryzyka systemowego związanego z sankcją kredytu darmowego (SKD)⁵⁶, w którym wskazał na ryzyka dla stabilności finansowej wynikające z obecnej regulacji.

Sankcja kredytu darmowego polega na zwrocie kredytobiorcy przez bank sumy odsetek i innych kosztów związanych z umową kredytową oraz braku obowiązku ponoszenia tych kosztów do końca obowiązywania umowy. Ma ona zastosowanie w przypadku, jeśli bank zawierając umowę naruszył ustawowe wymogi dotyczące warunków udzielenia kredytu i treści umowy kredytowej. SKD przewidziana w ustawie o kredycie konsumenckim jest instytucją prawną istniejącą w polskim ustawodawstwie od 2001 r. Jednakże w ostatnich latach odnotowano wzrost zainteresowania wykorzystaniem tego instrumentu, co wynikało z rozwoju wykładni prokonsumenckiej w doktrynie i orzecznictwie sądów oraz wysokiej aktywności kancelarii prawnych w pozyskiwaniu nowych klientów.

Komitet podkreślił, że w pełni uznaje konieczność odpowiedniego zabezpieczenia interesów konsumentów zawierających umowy z podmiotami profesjonalnymi, jakimi są instytucje finansowe. Jednak w stanowisku Komitet stwierdził, że niepewność otoczenia prawno-regulacyjnego związana z SKD generuje ryzyko systemowe, co może istotnie wpłynąć na koszty dla sektora bankowego, dostępność kredytu i stabilność systemu finansowego. Wynika ona z faktu, że wymiar sankcji nie podlega stopniowaniu, podczas gdy naruszenia wymienione w ustawie o kredycie konsumenckim mają zróżnicowany charakter i wagę. Brak możliwości miarkowania sankcji tworzy system bodźców skłaniający do instrumentalnego korzystania z SKD i podważania umów kredytowych bez względu na to, czy dane uchybienie niesie skutki ekonomiczne dla kredytobiorcy czy też nie, jednocześnie kreując sprzyjające warunki dla rozwoju praktyk dochodzenia roszczeń przez kancelarie prawne. W ocenie Komitetu skutkiem takich działań może być wzrost niepewności na rynku finansowym oraz osłabienie zaufania do sektora bankowego, a w konsekwencji ograniczenie oferty usług finansowych i wzrost kosztu kredytu, zwłaszcza dla gospodarstw domowych. Mając na uwadze dbałość o zachowanie równowagi pomiędzy ochroną klientów banków a stabilnością systemu finansowego, Komitet przedstawił w stanowisku potrzebę odpowiedniego uwzględnienia zasady proporcjonalności w obszarze

⁵⁵ Zobacz również: Informacja o działalności Komitetu Stabilności Finansowej w zakresie nadzoru makroostrożnościowego w 2024 r., rozdz. 3.2.5.

⁵⁶ Uchwała nr 79 Komitetu Stabilności Finansowej z dnia 25 marca 2025 r. w sprawie stanowiska dotyczącego ryzyka związanego z sankcją kredytu darmowego.

ochrony konsumenta. Oznacza to, że trwające prace nad projektem nowej ustawy o kredycie konsumenckim powinny prowadzić do uregulowania sankcji kredytu darmowego nie tylko jako instytucji o charakterze skutecznym i odstraszającym, lecz również proporcjonalnym do skali naruszeń.

5.2. Stanowisko ws. braku konieczności wskazania zamiennika dla wybranych terminów zapadalności wskaźnika WIBOR

W listopadzie 2025 r. KNF skierowała do Komitetu stanowisko w sprawie braku konieczności wyznaczenia zamiennika kluczowego wskaźnika referencyjnego stopy procentowej WIBOR dla terminów zapadalności ON, TN, SW, 2W i 1Y.

Stanowisko KNF zostało sformułowane w związku z wystąpieniem zdarzenia regulacyjnego określonego w art. 23c ust. 1 rozporządzenia BMR, tj. podania do publicznej wiadomości przez administratora tj. GPW Benchmark S.A. informacji w sprawie zaprzestania opracowywania wskaźnika referencyjnego WIBOR dla wybranych terminów zapadalności.

Komitet zapoznał się z analizą, która bazując na stanowisku KNF potwierdziła marginalne znaczenie wskazanych tenorów WIBOR dla obrotu gospodarczego. Mając na uwadze te informacje Członkowie Komitetu jednogłośnie przyjęli uchwałę ws. stanowiska dotyczącego braku konieczności wydania rekomendacji w sprawie wyznaczenia zamiennika kluczowego wskaźnika referencyjnego, zgodnie z art. 61b ust. 1 ustawy o nadzorze makroostrożnościowym.

Minister Finansów przyjął stanowisko Komitetu i poinformował, że uwzględniając stanowiska KNF i KSF, nie ma potrzeby wszczynania postępowania na podstawie art. 85 ustawy o finansowaniu społecznościowym⁵⁷, tj. wyznaczenia zamiennika na podstawie stawki POLONIA.

Podjęte działania stanowią element reformy wskaźników referencyjnych, której ostatecznym celem jest zastąpienie wskaźnika referencyjnego WIBOR wskaźnikiem typu *risk-free-rate*. Proces ten jest koordynowany przez Narodową Grupę Roboczą ds. reformy wskaźników referencyjnych.

5.3. Przegląd listy podmiotów systemowo istotnych

Komitet Stabilności Finansowej dokonuje każdego roku przeglądu instytucji finansowych istotnych dla systemu finansowego, tzw. Podmiotów Systemowo Istotnych (PSI)⁵⁸.

⁵⁷ Ustawa z dnia 7 lipca 2022 r. o finansowaniu społecznościowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1900).

⁵⁸ Art. 5 pkt. 2 ustawy o nadzorze makroostrożnościowym.

W 2025 r. Komitet Stabilności Finansowej uznał za Podmioty Systemowo Istotne⁵⁹:

1. banki zidentyfikowane jako O-SII⁶⁰:
 - Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA,
 - Santander Bank Polska SA,
 - Bank Polska Kasa Opieki SA,
 - ING Bank Śląski SA,
 - mBank SA,
 - BNP Paribas Bank Polska SA,
 - Bank Handlowy w Warszawie SA,
 - Bank Millennium SA,
 - SGB-Bank SA,
 - Bank Polskiej Spółdzielczości SA;
2. systemowo ważne systemy płatności, rozrachunku papierów wartościowych i rozliczeń papierów wartościowych⁶¹,
3. GPW Benchmark SA,
4. GPW w Warszawie SA,
5. PZU SA,
6. PZU Życie SA,
7. Bank Gospodarstwa Krajowego.

5.4. Przegląd strategii polityki makroostrożnościowej

Dotychczas Komitet Stabilności Finansowej opublikował dwa kluczowe dokumenty, które dotyczyły jego funkcjonowania jako organu nadzoru makroostrożnościowego w Polsce. Pierwszy z dokumentów opisujący nadzór makroostrożnościowy w Polsce oraz uwarunkowania prawne i ramy instytucjonalne jego działania powstał w 2016 r., czyli na samym początku funkcjonowania Komitetu.

Na podstawie zdobytych doświadczeń w 2019 r. Komitet opracował *Strategię polityki makroostrożnościowej*. *Strategia* miała na celu określenie i przedstawienie szerokiemu odbiorcy sposobu i zasad, w jaki Komitet podchodzi do realizacji powierzonych mu zadań ustawowych. Dokument omawia m. in. priorytety strategiczne, metodę identyfikacji i oceny ryzyka systemowego, kryteria wyboru i kalibracji instrumentów makroostrożnościowych oraz podejście do komunikacji z otoczeniem.

⁵⁹ Na podstawie metodyki przyjętej przez Komitet w czerwcu 2019 r.

⁶⁰ Do grupy PSI należą wszystkie instytucje zidentyfikowane przez KNF jako O-SII.

⁶¹ Za PSI uznaje się także systemy świadczenia usług, niekoniecznie zaś właścicieli powyższych systemów.

Mając na uwadze zobowiązanie do dokonywania okresowej oceny adekwatności celów pośrednich oraz efektywności i skuteczności instrumentów makroostrożnościowych wynikające z Zalecenia ERRS/2013/1⁶², a także jedno z założeń *Strategii* dotyczące trzyletniego cyklu analizy priorytetów rozwojowych, w 2025 r. dokonano przeglądu obu dokumentów strategicznych.

W efekcie podjętych prac materiał z 2016 r. został przeredagowany tak, aby koncentrował się na kwestiach prawnych i instytucjonalnych. W nowej wersji dokument pt. *Nadzór makroostrożnościowy w Polsce – ramy instytucjonalno-prawne (2025)*⁶³ skupia się na podstawowych kwestiach uwzględnionych w regulacjach: opisujących definicje ryzyka systemowego oraz nadzoru makroostrożnościowego, skład i zadania Komitetu, uprawnienia oraz dostępne ustawowo instrumenty makroostrożnościowe i mechanizm ich wprowadzania. Opisuje ponadto rolę i zadania na rzecz nadzoru makroostrożnościowego Narodowego Banku Polskiego oraz kluczowe elementy komunikacji w polityce makroostrożnościowej przewidziane w ustawie.

Sposób funkcjonowania i podejście do realizacji zadań przez KSF-M nie zmieniły się istotnie od czasu sformułowania *Strategii*. W wyniku przeglądu *Strategii polityki makroostrożnościowej* oceniono, że dokument nadal pozostaje aktualny i odpowiada potrzebom polityki makroostrożnościowej prowadzonej przez Komitet Stabilności Finansowej. Dokonano jedynie zmian porządkujących, wynikających z konieczności aktualizacji zapisów, tak aby dostosować je do obecnego stanu faktycznego i pozostałych dokumentów strategicznych.

Z analizy priorytetów rozwojowych wynika, że zostały one skonstruowane w sposób na tyle pojemny i elastyczny, że nadal pozostają aktualne i uwzględniają wyzwania stojące przed Komitetem. Jednocześnie stanowią punkt odniesienia do cyklicznego przeglądu konkretnych działań realizowanych przez Komitet w celu systematycznego rozwijania polityki makroostrożnościowej.

Na stronie internetowej opublikowano znowelizowany dokument *Strategia polityki makroostrożnościowej (2025)*⁶⁴.

⁶² Zalecenie Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego z dnia 4 kwietnia 2013 r. w sprawie celów pośrednich i instrumentów polityki makroostrożnościowej (ERRS/2013/1).

⁶³ <https://nbp.pl/wp-content/uploads/2025/10/Nadzor-makroostroznosciowy-w-Polsce-%E2%80%93-ramy-instytucjonalno-prawne.pdf>

⁶⁴ <https://nbp.pl/wp-content/uploads/2025/10/Strategia-polityki-makroostroznosciowej-2025.pdf>

6. Współpraca międzynarodowa

6.1. Zalecenie ERRS/2014/1 w sprawie wytycznych dotyczących ustalania wskaźników bufora antycyklicznego

W 2014 r. Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego (ERRS) wydała *Zalecenie w sprawie wytycznych dotyczących ustalania wskaźników bufora antycyklicznego*⁶⁵, w którym określono zasady wyznaczania i monitorowania odpowiednich wskaźników stanowiących podstawę do zawiązywania i rozwiązywania bufora antycyklicznego (BA). Jednocześnie określono trzyletni cykl przekazywania sprawozdania informującego o środkach podjętych w celu zastosowania się do powyższego zalecenia.

ERRS sformułowała wskazówki dotyczące:

- A - zasad przy ocenie i ustalaniu odpowiednich wskaźników bufora antycyklicznego stosowanych w danym państwie członkowskim;
- B - wytycznych w sprawie pomiaru i obliczania luki kredytów do PKB, obliczania referencyjnego wskaźnika bufora i wartości odniesienia dotyczącej tego bufora;
- C - wytycznych w sprawie zmiennych wskazujących na narastanie źródeł ryzyka ogólnosystemowego związanych z okresami nadmiernej akcji kredytowej;
- D - wytycznych w sprawie zmiennych wskazujących na potrzebę utrzymania, obniżenia albo całkowitego zniesienia bufora.

Informacje na temat monitorowanych wskaźników oraz stosowanej metody kalibracji BA były przekazywane ERRS w 2016 r. oraz w 2022 r. Działania podejmowane w Polsce były dotychczas oceniane jako efektywne i w pełni spełniające wymogi określone w zaleceniu (*fully compliant*, FC)⁶⁶. Kolejne sprawozdanie z realizacji zalecenia, zgodnie z harmonogramem ERRS, zostało przekazane w czerwcu 2025 r.⁶⁷

W formularzu sprawozdawczym Komitet poinformował szczegółowo ERRS o zmianach, które miały miejsce w ostatnich latach⁶⁸, tj. o nowym podejściu do ustalania antycyklicznego bufora kapitałowego, nowej metody kalibracji bufora, która opiera się przede wszystkim na modelach

⁶⁵ Zalecenie Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego z dnia 18 czerwca 2014 r. w sprawie wytycznych dotyczących ustalania wskaźników bufora antycyklicznego (ERRS/2014/1).

⁶⁶ Summary Compliance Report, Assessment of the implementation of the ESRB Recommendation on guidance for setting countercyclical buffer rates (ESRB/2014/1), Second assessment, ERRS, czerwiec 2024.

⁶⁷ Raport podsumowujący realizację zalecenia 2014/1 jeszcze nie jest dostępny (stan na maj 2025).

⁶⁸ *Metodyka ustalania antycyklicznego bufora kapitałowego*, Warszawa 2024,

https://nbp.pl/wp-content/uploads/2024/04/2_Metodyka-kalibracji-bufora-antycyklicznego.pdf.

wczesnego ostrzegania przed kryzysami bankowymi (*Early Warning Indicators, EWI*), oraz o ustaleniu neutralnego poziomu tego bufora⁶⁹.

6.2. Zalecenie ERRS/2015/1 w sprawie ustalania i uznawania wskaźników bufora antycyklicznego wobec państw trzecich

Istotne ekspozycje krajowych sektorów bankowych wobec państw trzecich mogą stanowić źródło ryzyka dla stabilności finansowej. W celu harmonizacji prawa oraz wypracowania spójnego podejścia w UE do uznawania i ustalania wskaźników BA odnośnie do państw trzecich ERRS przedstawiła w 2016 r. *Zalecenie dotyczące uznawania i ustalania wskaźników bufora antycyklicznego wobec państw trzecich* (ERRS/2015/1). Zgodnie z zaleceniem raz w roku należy identyfikować istotne państwa trzecie, tj. jurysdykcje poza EOG, wobec których występują istotne ekspozycje⁷⁰.

Analiza przeprowadzona w 2025 r. wykazała, iż nadal nie zidentyfikowano istotnych państw trzecich dla polskiego systemu bankowego.

Tabela 7. Największe ekspozycje polskich banków

Kraj	Średni udział w ekspozycjach w ciągu 8 kwartałów	Czy ekspozycja przekracza 1% w każdym z dwóch ostatnich kwartałów?	Czy ekspozycja jest istotna?	Czy jest to kraj trzeci?
Luksemburg	1,49%	TAK	TAK	NIE
Francja	1,39%	TAK	TAK	NIE
Niemcy	0,69%	NIE	NIE	NIE
Holandia	0,59%	NIE	NIE	NIE
Hiszpania	0,54%	NIE	NIE	NIE
W. Brytania	0,52%	NIE	NIE	TAK

Źródło: opracowanie NBP na podstawie danych ze sprawozdawczości FINREP i COREP

Istotne ekspozycje⁷¹ odnotowano wobec dwóch krajów - Luksemburga i Francji - które nie są krajami trzecimi w rozumieniu Zalecenia ERRS/2015/1. Największe ekspozycje wobec kraju

⁶⁹ Szczegóły dotyczące bufora antycyklicznego zostały przedstawione w rozdziale 4.1.

⁷⁰ Na podstawie decyzji Komitetu na poziomie krajowym nie są analizowane kraje trzecie, które są bezpośrednio monitorowane przez ERRS. W 2025 r. zgodnie z publikowaną listą były to: Brazylia, Chiny, Hong Kong, Meksyk, Rosja, Singapur, Szwajcaria, Turcja, Wielka Brytania i USA. Lista krajów trzecich monitorowanych przez ERRS podlega corocznemu przeglądowi w porozumieniu ze wszystkimi krajami UE.

⁷¹ Ekspozycja uznawana jest za istotną, jeśli średni udział danego kraju w ekspozycji polskiego sektora bankowego liczony na przestrzeni 8 kwartałów przekracza 1% oraz jednocześnie udział danego kraju w ekspozycji polskiego sektora bankowego w każdym z dwóch ostatnich kwartałów przekracza 1%.

trzeciego to ekspozycje wobec Wielkiej Brytanii, jednak nie spełniają one przyjętych progów istotności.

W związku z powyższym KSF-M zdecydował, że nie ma podstaw do uznawania jakiegokolwiek kraju trzeciego za istotny z punktu widzenia potrzeby uznawania i ustalania wskaźników bufora antycyklicznego. Odpowiednie informacje zostały przekazane do ERRS.

6.3. Zalecenie ERRS/2015/2 w sprawie oceny skutków transgranicznych oraz dobrowolnej wzajemności stosowania instrumentów polityki makroostrożnościowej

Z uwagi na potrzebę zapewnienia skuteczności i spójności prowadzonej polityki makroostrożnościowej oraz należytego uwzględnienia transgranicznych skutków instrumentów makroostrożnościowych podejmowanych w poszczególnych jurysdykcjach UE, Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego w 2015 r. wydała Zalecenie ERRS/2015/2⁷², które zobowiązuje państwa członkowskie UE do dokonywania oceny potencjalnych skutków transgranicznych wprowadzanych przez siebie środków polityki makroostrożnościowej. Tworzy równocześnie ramy proceduralne dla odwzajemniania krajowych instrumentów makroostrożnościowych jako wymogów obowiązujących w pozostałych krajach UE.

Zalecenie ERRS/2015/2 składa się z czterech zaleceń cząstkowych:

- Zalecenie A – ocena skutków transgranicznych przed przyjęciem określonego instrumentu polityki makroostrożnościowej,
- Zalecenie B – powiadamianie ERRS o przyjętych instrumentach polityki makroostrożnościowej niezwłocznie po ich wprowadzeniu,
- Zalecenie C – odwzajemnianie instrumentów makroostrożnościowych przyjętych w innych państwach członkowskich,
- Zalecenie D – powiadamianie o odwzajemnianiu instrumentu makroostrożnościowego innych organów

Sposób realizacji zalecenia ERRS oraz wyniki monitorowania w ramach mechanizmu odwzajemniania w 2025 r. zostały zaprezentowane w dalszej części raportu.

6.3.1. Wnioski ws. odwzajemnienia instrumentów makroostrożnościowych

Kraje członkowskie mają prawo zwrócić się do ERRS z wnioskiem o zalecenie pozostałym państwom unijnym odwzajemnienie wprowadzonego instrumentu makroostrożnościowego, przy zastosowaniu takiego samego bądź zbliżonego środka makroostrożnościowego. Ma to na celu

⁷² Zalecenie Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego z dnia 15 grudnia 2015 r. w sprawie oceny skutków transgranicznych oraz dobrowolnej wzajemności środków polityki makroostrożnościowej (ERRS/2015/2), Dz. Urz. UE 2016/C 97/02.

wyeliminowanie arbitrażu regulacyjnego, a także służy zapewnieniu spójności polityki makroostrożnościowej na obszarze UE. Dodatkowo mechanizm wzajemnego uznawania środków makroostrożnościowych uwzględnia stosowanie progu istotności, który stanowi o możliwości nieodwzajemniania instrumentu innego kraju ze względu na mało istotne ekspozycje.

Z uwagi na brak istotnych ekspozycji polskich banków w państwach UE Komitet Stabilności Finansowej nie wydał dotychczas żadnej rekomendacji ws. konieczności odwzajemnienia przez Polskę któregośkolwiek z wprowadzonych w innych państwach instrumentów makroostrożnościowych.

W 2025 r. ERRS wydała pięć zaleceń rekomendujących odwzajemnienie instrumentów makroostrożnościowych, które były przedmiotem analiz Komitetu.

Norwegia

Od 2021 r. na liście obowiązujących w Norwegii oraz zalecanych przez ERRS do odwzajemniania instrumentów makroostrożnościowych⁷³ znajdują się:

- bufor ryzyka systemowego (BRS) w wysokości 4,5% dla wszystkich ekspozycji zlokalizowanych w Norwegii;
- minimalna średnia waga ryzyka w wysokości 20% dla ekspozycji zabezpieczonych na norweskich nieruchomościach mieszkalnych (RRE), mająca zastosowanie do instytucji kredytowych stosujących metodę wewnętrznych ratingów (IRB);
- minimalna średnia waga ryzyka w wysokości 35% dla ekspozycji zabezpieczonych na norweskich nieruchomościach komercyjnych (CRE), mająca zastosowanie do instytucji kredytowych stosujących metodę IRB.

W grudniu 2024 r. ERRS wydała zalecenie⁷⁴ zmieniające dotychczasowe zasady odwzajemnienia BRS poprzez zastosowanie go na zasadzie indywidualnej, subskonsolidowanej i skonsolidowanej, niezależnie od tego, czy dane ekspozycje są utrzymywane za pośrednictwem jednostek zależnych lub oddziałów, czy też wynikają z bezpośrednich kredytów transgranicznych. Próg istotności w wysokości 5 mln NOK pozostał niezmienny, jednakże wszystkie ekspozycje powinny być uwzględniane w odniesieniu do tego poziomu.

W lipcu 2025 r. wydano nowe zalecenie⁷⁵ odnoszące się do odwzajemniania dwóch pozostałych instrumentów norweskich po wprowadzeniu w nich zmian. Modyfikacje objęły:

⁷³ Zalecenie Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego z dnia 30 kwietnia 2021 r. zmieniające zalecenie ERRS/2015/2 w sprawie oceny skutków transgranicznych oraz dobrowolnej wzajemności środków polityki makroostrożnościowej (ERRS/2021/3).

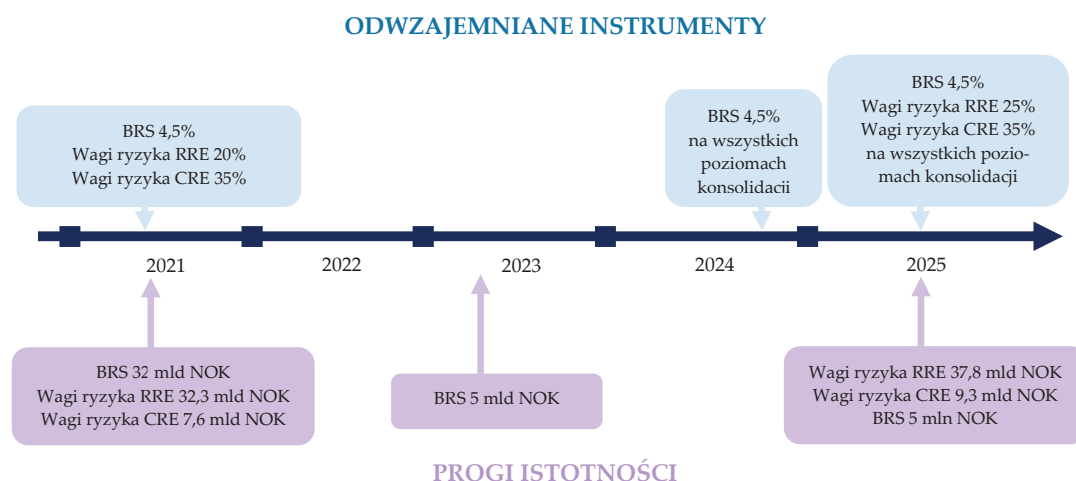
⁷⁴ Zalecenie Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego z dnia 3 grudnia 2024 r. zmieniające zalecenie ERRS/2015/2 w sprawie oceny skutków transgranicznych oraz dobrowolnej wzajemności środków polityki makroostrożnościowej (ERRS/2024/7).

⁷⁵ Zalecenie Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego z dnia 9 lipca 2025 r. zmieniające zalecenie ERRS/2015/2 w sprawie oceny skutków transgranicznych oraz dobrowolnej wzajemności środków polityki makroostrożnościowej (ERRS/2025/6).

- odwzajemnianie wag ryzyka dla RRE i CRE na zasadzie skonsolidowanej, subskonsolidowanej i indywidualnej,
- zwiększenie od 1 lipca 2025 r. wag ryzyka dla RRE do 25%, z zastosowaniem do instytucji kredytowych stosujących metodę IRB,
- zwiększenie progu istotności dla RRE do poziomu 37,8 mld NOK,
- zwiększenie progu istotności dla CRE do poziomu 9,3 mld NOK.

Analizy przeprowadzone przez NBP na kolejnych etapach zmian w polityce makroostrożnościowej Norwegii wykazywały, że żadna polska instytucja kredytowa nie posiada ekspozycji przekraczających ustalone progi istotności. Nie zaszła zatem także konieczność odwzajemnienia norweskich środków makroostrożnościowych.

Rysunek 5. Zmiany w norweskich instrumentach makroostrożnościowych objętych zaleceniem ERRS/2015/2

Źródło: Opracowanie NBP

Niemcy

W czerwcu 2025 r. ERRS wydała zalecenie⁷⁶ dotyczące odwzajemniania po rekalkulacji niemieckiego instrumentu makroostrożnościowego, tj. bufora ryzyka systemowego dla wszystkich ekspozycji (detałicznych i niedetałicznych) wobec osób fizycznych i prawnych, zabezpieczonych nieruchomościami mieszkalnymi na terenie Niemiec⁷⁷. Poziom bufora obniżono z 2% do 1% i zarekomendowano jego odwzajemnienie na zasadzie skonsolidowanej, subskonsolidowanej

⁷⁶ Zalecenie Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego z dnia 27 czerwca 2025 r. zmieniające zalecenie ERRS/2015/2 w sprawie oceny skutków transgranicznych oraz dobrowolnej wzajemności środków polityki makroostrożnościowej (ERRS/2025/4).

⁷⁷ Niemiecki instrument był rekomendowany przez ERRS do odwzajemnienia zgodnie z Zaleceniem Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego z dnia 2 czerwca 2022 r. zmieniającego Zalecenie ERRS/2015/2 w sprawie oceny skutków transgranicznych oraz dobrowolnej wzajemności środków polityki makroostrożnościowej (ERRS/2022/4).

i indywidualnej. Próg istotności na poziomie instytucji, umożliwiający nieodwzajemnianie niemieckiego instrumentu, pozostał na niezmiennym poziomie 10 mld EUR.

Wyniki przeprowadzonej przez Narodowy Bank Polski analizy danych statystycznych pokazały, że żadna polska instytucja kredytowa nie posiada w Niemczech ekspozycji przekraczających wskazany próg istotności. Uznano, iż brak jest podstaw wskazujących na konieczność odwzajemniania niemieckiego instrumentu.

Szwecja

Od 2019 r.⁷⁸ oraz 2023 r.⁷⁹ ERRS rekomendowała odwzajemnienie szwedzkich instrumentów makroostrożnościowych:

1. minimalny limit średniej wagi ryzyka ważonej ekspozycją na poziomie 25%, mający zastosowanie do szwedzkich ekspozycji na detaliczne kredyty hipoteczne;
2. minimalny limit średniej wagi ryzyka wynoszący 35%, stosowany do portfela do ekspozycji korporacyjnych zabezpieczonych nieruchomościami komercyjnymi oraz
3. minimalny limit średniej wagi ryzyka wynoszący 25%, który ma zastosowanie na poziomie portfela ekspozycji korporacyjnych zabezpieczonych nieruchomościami mieszkalnymi.

Instrumenty mają zastosowanie do instytucji kredytowych działających na podstawie zezwolenia na prowadzenie działalności w Szwecji i wykorzystujących metodę ratingów wewnętrznych.

W lipcu 2025 r. ERRS wydała zalecenie⁸⁰, w którym poleciła dalsze odwzajemnienie szwedzkich instrumentów makroostrożnościowych, jednakże od tego roku w rozszerzonym wymiarze - na zasadzie indywidualnej, subskonsolidowanej i skonsolidowanej. Utrzymano dotychczasowe warunki umożliwiające nieodwzajemnianie tych środków makroostrożnościowych, jeżeli spełnione są łącznie dwa poniższe warunki:

- instytucja kredytowa nie posiada ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach przekraczających 5 mld SEK,
- odpowiednie organy krajowe monitorują istotność ekspozycji związanych z szwedzkim rynkiem nieruchomości i w razie pojawienia się takich ekspozycji uznają środek makroostrożnościowy wprowadzony w tym kraju.

Przeprowadzona przez NBP weryfikacja danych sprawozdawczych wykazała, że żadna instytucja nie posiadała ekspozycji przekraczającej wyznaczony próg istotności. W związku z powyższym zachodziły przesłanki pozwalające na nieodwzajemnianie szwedzkich instrumentów makroostrożnościowych.

⁷⁸ Zalecenie Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego z dnia 15 stycznia 2019 r. zmieniające zalecenie ERRS/2015/2 w sprawie oceny skutków transgranicznych oraz dobrowolnej wzajemności środków polityki makroostrożnościowej (ERRS/2019/1).

⁷⁹ Zalecenie Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego z dnia 6 lipca 2023 r. zmieniające zalecenie ERRS/2015/2 w sprawie oceny skutków transgranicznych oraz dobrowolnej wzajemności środków polityki makroostrożnościowej (ERRS/2023/4).

⁸⁰ Zalecenie Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego z dnia 9 lipca 2025 r. zmieniające Zalecenie ERRS/2015/2 w sprawie oceny skutków transgranicznych oraz dobrowolnej wzajemności środków polityki makroostrożnościowej (ERRS/2025/5).

Austria

W lipcu 2025 r. w Austrii wprowadzono obowiązek stosowania sektorowego bufora ryzyka systemowego (sBRS) w wysokości 1% w odniesieniu do wszystkich istotnych ekspozycji wobec przedsiębiorstw niefinansowych w sektorze budownictwa i nieruchomości zlokalizowanych w Austrii⁸¹.

ERRS wydała w związku z tym zalecenie⁸² w sprawie dobrowolnego odwzajemniania sBRS, które powinno odbywać się na zasadzie indywidualnej, subskonsolidowanej i skonsolidowanej. Austriacki instrument został także uzupełniony o próg istotności, który zwalnia z konieczności odwzajemniania w sytuacji, gdy wartość odpowiednich ekspozycji nie przekracza 100 mln EUR na poziomie indywidualnej instytucji.

Na podstawie analiz ustalono, że wymagany próg istotności dla ekspozycji polskiego sektora bankowego wobec przedsiębiorstw niefinansowych w sektorze nieruchomości w Austrii nie został przekroczony. Tym samym nie zachodziły przesłanki wskazujące na konieczność odwzajemniania przez Polskę austriackiego sBRS.

6.3.2. Monitorowanie ekspozycji w związku z mechanizmem uznawania instrumentów makroostrożnościowych

Zgodnie z zaleceniem ERRS mechanizm odwzajemniania wymaga cyklicznego monitorowania poziomów odpowiednich ekspozycji sektorowych względem innych jurysdykcji, tak aby zapewnić wzajemność w przypadku przekroczenia określonych progów istotności. W tym celu Komitet Stabilności Finansowej zobowiązał NBP do regularnego monitorowania skali ekspozycji polskich instytucji kredytowych w krajach unijnych.

W 2025 r. Komitet zapoznawał się z wynikami analiz dotyczącymi instrumentów makroostrożnościowych stosowanych w następujących krajach⁸³:

- **Luksemburg** (limity LtV dla kredytów hipotecznych na nieruchomości mieszkalne zlokalizowane w Luksemburgu)⁸⁴,

⁸¹ Wymóg obejmuje ekspozycje wobec przedsiębiorstw niefinansowych prowadzących następujące rodzaje działalności gospodarczej: „Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych” („Specjalistyczne roboty budowlane” oraz „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”, z wyjątkiem stowarzyszeń mieszkaniowych nastawionych na ograniczone zyski.

⁸² Zalecenie Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego z dnia 4 listopada 2025 r. zmieniające zalecenie ERRS/2015/2 w sprawie oceny skutków transgranicznych oraz dobrowolnej wzajemności środków polityki makroostrożnościowej (ERRS/2025/10).

⁸³ Lista krajów uporządkowana zgodnie z kalendarzem wprowadzania instrumentów.

⁸⁴ Zalecenie Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego z dnia 24 marca 2021 r. zmieniające zalecenie ERRS/2015/2 w sprawie oceny skutków transgranicznych oraz dobrowolnej wzajemności środków polityki makroostrożnościowej (ERRS/2021/2).

- **Holandia** (minimalne średnie wagi ryzyka na ekspozycje wobec osób fizycznych zabezpieczone hipotecznie na nieruchomościach mieszkalnych dla wszystkich instytucji kredytowych stosujących metodę wewnętrznych ratingów)⁸⁵,
- **Belgia** (6% sBRS dla wszystkich ekspozycji detalicznych wobec osób fizycznych, dla których ryzyko szacowane jest w oparciu o metodę wewnętrznych ratingów, zabezpieczonych nieruchomościami mieszkalnymi zlokalizowanymi na terenie Belgii)⁸⁶
- **Litwa** (2% BRS dla wszystkich ekspozycji detalicznych wobec osób fizycznych zabezpieczonych nieruchomościami mieszkalnymi na Litwie)⁸⁷,
- **Dania** (7% sBRS dla wszystkich rodzajów ekspozycji zlokalizowanych w Danii, wobec przedsiębiorstw niefinansowych prowadzących działalność związaną z obsługą rynku nieruchomości oraz w zakresie rozwoju projektów budowlanych)⁸⁸,
- **Portugalia** (4% sektorowy BRS (sBRS) stosowany dla ekspozycji detalicznych zabezpieczonych nieruchomościami mieszkalnymi zlokalizowanymi w Portugalii, dla których waga ryzyka liczona jest metodą IRB)⁸⁹,
- **Włochy** (0,5% sBRS do 29 czerwca 2025 r., a następnie 1% sBRS wobec wszystkich ekspozycji kredytowych i ekspozycji na ryzyko kontrahenta w stosunku do instytucji kredytowych działających na terenie Włoch)⁹⁰.

We wszystkich wskazanych przypadkach nadal nie zostały przekroczone wyznaczone progi istotności, w związku z czym nie było konieczności podejmowania przez Komitet działań w celu odzwajemnienia któregośkolwiek z instrumentów zastosowanych w tych krajach.

6.3.3. Ocena skutków transgranicznych polskich instrumentów makroostrożnościowych

Zgodnie z Zaleceniem ERRS/2015/2 (zalecenie cząstkowe A) krajowe organy wprowadzające instrumenty makroostrożnościowe są zobowiązane do:

- oceny możliwych skutków transgranicznych (*cross-border effects*) wdrożenia instrumentów polityki makroostrożnościowej w kraju oraz w odniesieniu do innych państw UE; ocenie

⁸⁵ Zalecenie Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego z dnia 16 lutego 2022 r. zmieniające Zalecenie ERRS/2015/2 w sprawie oceny skutków transgranicznych oraz dobrowolnej wzajemności środków polityki makroostrożnościowej (ERRS/2022/1).

⁸⁶ Zalecenie Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego z 27 września 2024 r. zmieniające Zalecenie ERRS/2015/2 w sprawie oceny skutków transgranicznych oraz dobrowolnej wzajemności środków polityki makroostrożnościowej (ERRS/2024/5).

⁸⁷ Tamże.

⁸⁸ Zalecenie Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego z dnia 8 lipca 2024 r. zmieniające zalecenie ERRS/2015/2 w sprawie oceny skutków transgranicznych oraz dobrowolnej wzajemności środków polityki makroostrożnościowej (ERRS/2024/3).

⁸⁹ Zalecenie Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego z dnia 8 grudnia 2023 r. zmieniające zalecenie ERRS/2015/2 w sprawie oceny skutków transgranicznych oraz dobrowolnej wzajemności środków polityki makroostrożnościowej (ERRS/2023/13).

⁹⁰ Zalecenie Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego z dnia 11 czerwca 2024 r. zmieniające zalecenie ERRS/2015/2 w sprawie oceny skutków transgranicznych oraz dobrowolnej wzajemności środków polityki makroostrożnościowej (ERRS/2024/2).

poddawane powinny być przynajmniej kanały przenoszenia ryzyka oraz arbitraż regulacyjny⁹¹,

- monitorowania przynajmniej raz w roku skutków transgranicznych własnych instrumentów polityki makroostrożnościowej.

W celu usystematyzowania prac dotyczących oceny skutków transgranicznych w 2023 r. Komitet zatwierdził procedurę przeprowadzania takiej analizy. Obejmuje ona ocenę:

- **efektów „przychodzących”**, czyli wpływ krajowej polityki makroostrożnościowej na krajową gospodarkę poprzez działalność zagranicznych podmiotów;
- **efektów „wychodzących”**, czyli wpływ krajowej polityki makroostrożnościowej na zagraniczne gospodarki;

Przyjęto, że progiem oceny istotności potencjalnych efektów transgranicznych jest 2%.

Metoda oceny *cross-border effects* polskich instrumentów makroostrożnościowych jest wykorzystywana:

- przed wdrożeniem instrumentu (*ex ante*): na etapie prac analitycznych poprzedzających wydanie przez KSF rekomendacji w sprawie zastosowania instrumentu makroostrożnościowego;⁹²
- w czasie obowiązywania danego instrumentu/wymogu (*ex post*): analiza przeprowadzana i przedstawiana Komitetowi co roku w II kwartale.

Wyniki analizy skutków transgranicznych polskich instrumentów makroostrożnościowych

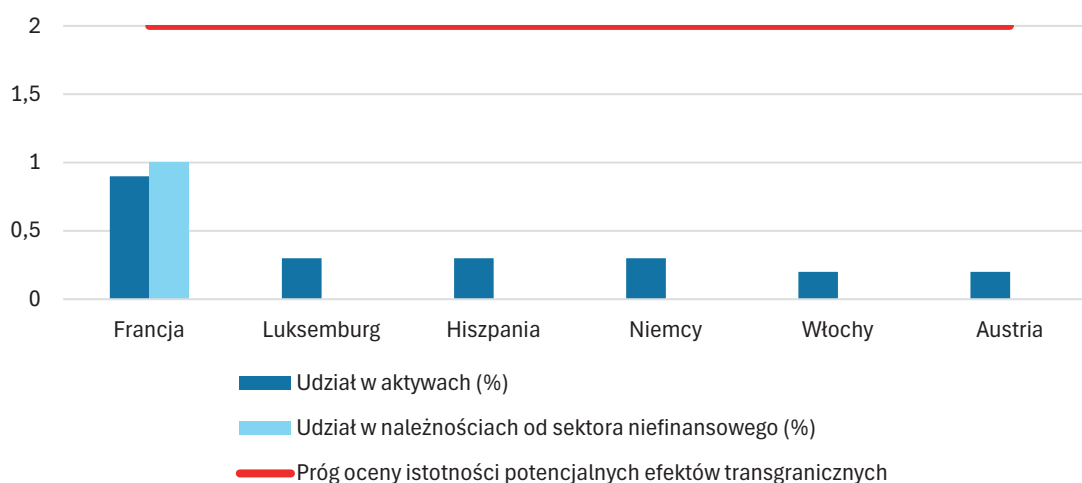
W Polsce w II kwartale 2025 r. były stosowane jeden instrument makroostrożnościowy, który wymagał oceny skutków transgranicznych – bufor O-SII (dla którego te skutki są oceniane co roku w ramach przeglądu bufora O-SII przez KNF). NBP dokonał oceny skutków transgranicznych na podstawie danych na koniec września 2024 r.

Efekty przychodzące

Ocena znaczenia oddziałów instytucji kredytowych z poszczególnych krajów w polskim systemie bankowym została przedstawiona na wykresie poniżej. Dla żadnego z krajów udział w krajowym rynku nie przekracza ustalonego progu 2%, zatem efekty przychodzące uznano za nieistotne.

⁹¹ Metodologia oceny zalecana przez ERRS, *The ESRB handbook on operationalizing macroprudential policy in the banking sector*, https://www.esrb.europa.eu/pub/pdf/other/esrb.handbook_mp180115.en.pdf, Rozdział 11.

⁹² Wyniki analiz stanowią podstawę dla przekazania wymaganych informacji w formularzu notyfikacyjnym skierowanym do ERRS.

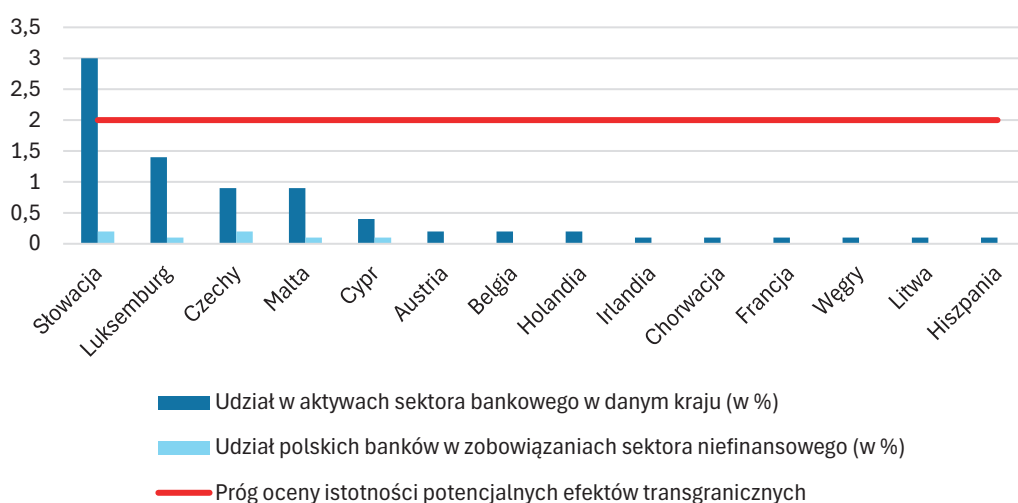
Wykres 26. Efekty przychodzące – znaczenie oddziałów instytucji kredytowych

Uwaga: Kraje, dla których udział jest większy lub równy 0,2%.

Źródło: Obliczenia NBP

Efekty wychodzące

Znaczenie ekspozycji bilansowych polskich banków dla sektorów bankowych poszczególnych krajów członkowskich przedstawione zostało na wykresie poniżej. W większości krajów wskaźnik kształtował się wyraźnie poniżej wyznaczonego progu. Na granicy przyjętego progu istotności znajdowały się ekspozycje w Słowacji, stanowiące w dużej mierze ekspozycje jednej instytucji finansowej, która ma swój oddział w tym kraju. Zatem biorąc pod uwagę skalę i charakter ekspozycji, uznano, że nie występują istotne efekty wychodzące.

Wykres 27. Efekty wychodzące – ekspozycje bilansowe polskich banków wobec zagranicy

Uwaga: Kraje, dla których udział jest większy lub równy 0,1%.

Źródło: Obliczenia NBP

Znaczenie polskich banków w dostarczaniu finansowania dla sektora niefinansowego w poszczególnych krajach UE jest natomiast marginalne.

Na podstawie przedstawionych danych Komitet uznał, że większość kanałów, którymi krajowa polityka makroostrożnościowa może oddziaływać na inne kraje jest nieistotna, w związku z czym nie zachodziła konieczność podejmowania dalszych działań w tym zakresie.

6.3.4. Sprawozdanie z realizacji Zalecenia ERRS/2015/2

Raporty z realizacji zalecenia dotyczącego oceny skutków transgranicznych oraz stosowania mechanizmu odwzajemniania są przygotowywane dla ERRS cyklicznie co dwa lata. Komitet w czerwcu 2025 r. przekazał ERRS kolejne sprawozdanie⁹³ dotyczące działań podjętych w odpowiedzi na Zalecenie ERRS/2015/2 w okresie od 1 lipca 2023 r. do 30 czerwca 2025 r.

Przedstawiono wymagane informacje na temat sposobu realizacji poszczególnych zaleceń częściowych:

- Zalecenie A - ocena skutków transgranicznych przed przyjęciem instrumentu polityki makroostrożnościowej

W Polsce zastosowano dotychczas trzy instrumenty, które wymagały oceny skutków transgranicznych: (i) bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym (O-SII), (ii) wyższe wagi ryzyka oraz (iii) niezerowy bufor antycykliczny (na docelowym poziomie 2%).

Zgodnie z zaleceniem organ aktywujący instrument dokonuje oceny skutków transgranicznych oraz monitoruje wpływ tego instrumentu na rynki zewnętrzne co najmniej raz w roku. Cykliczne oceny przeprowadzane są z wykorzystaniem procedury przyjętej przez Komitet w 2023 r., o której mowa w rozdziale 6.3.3.

Z analiz przeprowadzonych w 2023 i 2024 r. wynikało, że większość kanałów, którymi krajowa polityka makroostrożnościowa może oddziaływać na inne państwa, jest nieistotna. W związku z tym nie było przeciwskażeń wynikających z potencjalnych niepożądanych skutków transgranicznych do:

- utrzymywania wyższej wagi ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych na nieruchomościach,
- ustanawiania buforów O-SII na określonych przez KNF poziomach,
- zawiązania dodatniego bufora antycyklicznego.

Wyniki oceny skutków transgranicznych wprowadzanych i aktywnych instrumentów były przekazywane do ERRS zgodnie z obowiązującymi procedurami w formie powiadomień o zamiarze zastosowania instrumentu (notyfikacja *ex ante*).

⁹³ Poprzednie sprawozdania przedstawiano w latach 2017, 2021 i 2023.

- Zalecenie B – powiadomienie ERRS o przyjęciu instrumentów polityki makroostrożnościowej

Komitet, działając na wniosek organów aktywujących, niezwłocznie przekazywał ERRS notyfikacje dotyczące już wprowadzonych instrumentów makroostrożnościowych (notyfikacja *ex post*).

- Zalecenie C - odwzajemnianie instrumentów makroostrożnościowych przyjętych w innych państwach członkowskich

W razie wydania przez ERRS zalecenia dotyczącego odwzajemnienia nowego instrumentu makroostrożnościowego wprowadzonego w innym państwie UE Komitet analizował wymagane ekspozycje oraz podejmował odpowiednie decyzje w zakresie odwzajemnienia takiego instrumentu. Informacje o podjętych w tym zakresie działaniach były przekazywane ERRS⁹⁴.

- Zalecenie D - powiadamianie o odwzajemnianiu instrumentu makroostrożnościowego innych organów

Komitet dotychczas nie odwzajemniał żadnego instrumentu makroostrożnościowego wprowadzonego w innym państwie UE zgodnie z mechanizmem *reciprocity*, zatem nie zaistniała potrzeba przedstawiania ERRS informacji na ten temat.

Szczegółowe informacje dotyczące działań podejmowanych przez Komitet w związku z wypełnianiem wymogów tego zalecenia zostały opisane wcześniej, w niniejszym dokumencie oraz w Informacji rocznej z lat 2023 i 2024.

⁹⁴ Szerzej na temat realizacji tego zalecenia w rozdziale 6.3.1. oraz w informacjach o działalności Komitetu Stabilności Finansowej w zakresie nadzoru makroostrożnościowego z wcześniejszych lat.

7. Komunikacja

Komunikacja z otoczeniem i polityka informacyjna Komitetu Stabilności Finansowej stanowi ważny element polityki makroostrożnościowej. W opinii Komitetu publiczne przekazywanie informacji o zidentyfikowanym ryzyku systemowym oraz jego ocenie zwiększa świadomość występowania zagrożeń wśród wszystkich uczestników rynku, co – w założeniu – powinno prowadzić do uruchamiania działań samokorygujących i tym samym ograniczenia ryzyka zarówno po stronie banków, jak i ich klientów, a także innych uczestników rynku, których działania takie ryzyko mogą kreować. Zwiększa również powszechne zrozumienie dla prowadzonej polityki oraz podejmowanych w jej ramach działań. Komunikacja stanowi jeden z priorytetów zdefiniowanych w *Strategii polityki makroostrożnościowej* oraz jest przedmiotem stałych prac Komitetu.

7.1. Komunikacja krajowa

Komitet prowadzi politykę makroostrożnościową zgodnie z zasadą przejrzystości. Przekazuje do publicznej wiadomości informacje dotyczące podjętych decyzji w zakresie nadzoru makroostrożnościowego oraz materiały analityczne będące ich podstawą. W ocenie Komitetu dzięki bezpośredniemu dostępowi do informacji uczestnicy rynku mogą lepiej zrozumieć i trafniej oceniać sytuację w systemie finansowym, a także poznać podejście i perspektywę Komitetu w zakresie różnych zagadnień o charakterze makroostrożnościowym.

Podstawowymi dokumentami wykorzystywanymi regularnie do prowadzenia polityki informacyjnej przez Komitet Stabilności Finansowej są: (i) komunikaty po posiedzeniach, (ii) uchwały oraz (iii) materiały analityczne udostępniane za pośrednictwem strony internetowej Narodowego Banku Polskiego w zakładce poświęconej nadzorowi makroostrożnościowemu, powiązanej z zagadnieniami systemu finansowego⁹⁵.

7.1.1. Komunikaty po posiedzeniach KSF-M

Komunikat jest podstawowym i najszybszym instrumentem informowania opinii publicznej o analizach i działaniach podejmowanych przez Komitet. KSF-M w komunikatach przedstawia swoją ocenę ryzyka systemowego, informuje o podjętych decyzjach (wydanych rekomendacjach i stanowiskach) oraz o tematach poruszanych na posiedzeniach. Przekazuje także syntetyczne oceny omawianych zjawisk w kontekście ich wpływu na stabilność systemu finansowego.

⁹⁵ <https://nbp.pl/system-finansowy/nadzor-makroostroznosciowy/>.

Komunikaty KSF- M publikowane są niezwłocznie po posiedzeniach, jednocześnie na stronie głównej Narodowego Banku Polskiego oraz w zakładce *Nadzór makroostrożnościowy*. Komunikaty są również publikowane w angielskiej wersji językowej.

W 2025 r. Komitet opublikował informację dotyczącą stanowiska wydanego 21 marca w sprawie sankcji kredytu darmowego. Dotąd Komitet odnosił się do różnych zagadnień makroostrożnościowych zazwyczaj w treści komunikatu po posiedzeniu. Tym razem chcąc zwrócić publiczną uwagę na kwestię identyfikacji i charakteru nowego ryzyka systemowego oraz podkreślić istotność tej sprawy, KSF wydał, obok standardowego komunikatu, odrębną informację⁹⁶. Cały dokument stanowi odniesienie Komitetu jedynie do ryzyka systemowego związanego z sankcją kredytu darmowego i gromadzi w jednym miejscu ocenę sytuacji oraz sugestie możliwości ograniczenia zagrożenia dla systemu finansowego z tego tytułu.

7.1.2. Informacja roczna KSF-M

Istotnym narzędziem polityki komunikacyjnej Komitetu jest roczny raport z prac pt. *Informacja o działalności Komitetu Stabilności Finansowej w zakresie nadzoru makroostrożnościowego*. Opisuje on pełen przekrój prac, tematów i działań podejmowanych w roku przez Komitet Stabilności Finansowej. Dokument służy zarówno realizacji obowiązku ustawowego, jak i informowaniu społeczeństwa o sposobie realizacji powierzonych zadań. Prezentowane w nim są przede wszystkim wyniki kluczowych analiz oceny ryzyka systemowego prowadzonych w danym roku, a także decyzje podjęte w zakresie stosowania instrumentów makroostrożnościowych oraz działania Komitetu w obszarze współpracy międzynarodowej. Dokument obejmuje również informacje o sprawach szeroko związanych z polityką nadzoru makroostrożnościowego, które były przedmiotem zainteresowania i dyskusji Komitetu w trakcie roku.

Prezentowany Informacja roczna stanowi kluczowe opracowanie polskiego organu nadzoru makroostrożnościowego i stanowi najpełniejsze źródło informacji o prowadzonej polityce dla szerokiej publiczności. Jest publikowana w wersji elektronicznej oraz równolegle wydawana w wersji analogowej, również w tłumaczeniu na jęz. angielski.

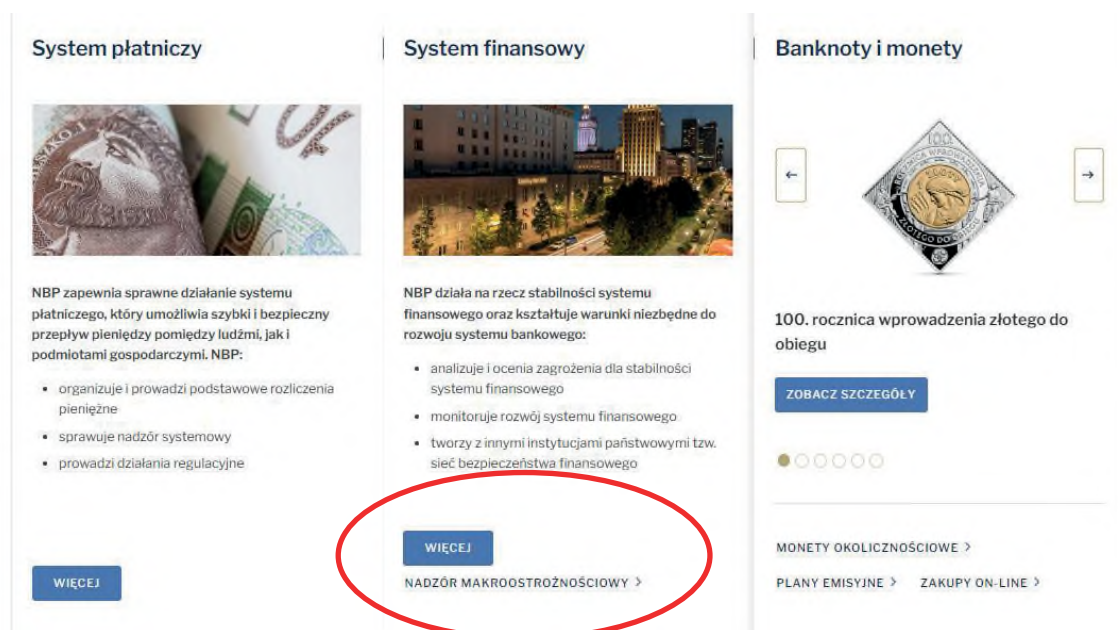
7.1.3. Strona internetowa

Serwis informacyjny KSF-M prowadzony jest w ramach polityki komunikacyjnej Narodowego Banku Polskiego i prezentowany jako element powiązany bezpośrednio z zadaniami banku centralnego.

⁹⁶ https://nbp.pl/wp-content/uploads/2025/03/Uchwala-79-ws.-stanowiska-SKD_21.03.2025.pdf

W witrynie NBP znajdują się wszystkie dostępne informacje i dane dotyczące nadzoru makroostrożnościowego: o charakterze instytucjonalnym i regulacyjnym (skład, zadania, uprawnienia Komitetu) oraz podstawowe informacje, pojęcia i definicje związane z polityką makroostrożnościową. Publikowane są bieżące komunikaty po posiedzeniach oraz szczegóły dotyczące aktualnie stosowanych w Polsce instrumentów makroostrożnościowych wraz ze specjalnie wydzieloną częścią dotyczącą bufora antycyklicznego (jako podstawowego instrumentu makroostrożnościowego obowiązującego we wszystkich krajach UE) wraz z materiałami analitycznymi, będącymi podstawą wydanych rekomendacji w zakresie tego bufora oraz dokumentami stanowiącymi oparcie dla innych decyzji Komitetu. W ramach publikacji Komitet udostępnia w witrynie internetowej raport roczny ze swojej działalności oraz prezentuje różne dokumenty na temat nadzoru makroostrożnościowego, które uznał za ważne z punktu widzenia prowadzonej polityki, zwiększając systematycznie zasoby oraz katalog dostępnych publicznie materiałów.

Rysunek 6. Zakładka poświęcona nadzorowi makroostrożnościowemu na stronie internetowej NBP

Źródło: www.nbp.pl

7.2. Komunikacja międzynarodowa i powiadomienia ERRS

Do ważnych zadań Komitetu Stabilności Finansowej należy stała współpraca z Europejską Radą ds. Ryzyka Systemowego, a także z innymi organami Unii Europejskiej, organami nadzoru makroostrożnościowego innych państw członkowskich czy państw trzecich i innymi instytucjami międzynarodowymi.

Od 2019 r. Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego stała się centrum wymiany informacji dla wszystkich instytucji nadzoru makroostrożnościowego na poziomie unijnym, w związku z czym jest ona zarówno głównym odbiorcą, jak i źródłem informacji w tym zakresie. W ramach współpracy Komitet, tak jak inne organy nadzoru makroostrożnościowego w UE, zobowiązany jest do przekazywania ERRS informacji związanych z podejmowanymi decyzjami w zakresie prowadzonej w kraju polityki makroostrożnościowej.

Poniższa tabela zawiera zestawienie notyfikacji dokonanych przez Komitet Stabilności Finansowej (za pośrednictwem NBP) do Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego w 2025 r.

Tabela 8. Zestawienie notyfikacji zrealizowanych w 2025 r.

Przedmiot notyfikacji	Termin
Informacja o zniesieniu obowiązywania wyższych wag ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach (<i>ex post</i>)	Styczeń 2025
Informacja ws. odwzajemnienia norweskiego instrumentu makroostrożnościowego	Marzec 2025
Lista państw trzecich, wobec których występuje istotna ekspozycja banków	Czerwiec 2025
Sprawozdanie z realizacji zalecenia ws. wytycznych dotyczących wskaźników bufora antycyklicznego	Czerwiec 2025
Sprawozdanie z realizacji zalecenia w sprawie oceny skutków transgranicznych i stosowania zasady wzajemności instrumentów makroostrożnościowych	Czerwiec 2025
Informacja ws. odwzajemnienia niemieckiego instrumentu makroostrożnościowego	Wrzesień 2025
Informacja ws. odwzajemnienia szwedzkiego instrumentu makroostrożnościowego	Wrzesień 2025
Informacja ws. odwzajemnienia norweskiego instrumentu makroostrożnościowego	Wrzesień 2025
Informacja o wysokości wskaźnika bufora antycyklicznego (BA)	Październik 2025
Informacja o zamiarze nałożenia bufora O-SII (<i>ex ante</i>)	Październik 2025
Informacja o wysokości nałożonych buforów O-SII (<i>ex post</i>)	Grudzień 2025

Słowniczek pojęć i skrótów

Bufor antycykliczny (BA)	dodatkowy wymóg kapitałowy, nakładany na instytucje (banki) w celu zwiększenie odporności systemu bankowego na cykliczne zmiany wahaniami ryzyka systemowego. W wersji anglojęzycznej dla określenia bufora antycyklicznego stosowany jest skrót CCyB.
Bufor globalnej instytucji o znaczeniu systemowym	dodatkowy wymóg kapitałowy utrzymywany przez globalne instytucje o znaczeniu systemowym (G-SII) w celu wzmocnienia ich odporności na szoki gospodarcze.
Bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym	dodatkowy wymóg kapitałowy utrzymywany przez inne niż globalne instytucje o znaczeniu systemowym (O-SII) w celu wzmocnienia ich odporności na szoki gospodarcze.
Bufor ryzyka systemowego (BRS)	dodatkowy wymóg kapitałowy służący zapobieganiu i ograniczaniu niecyklicznego ryzyka systemowego w celu wzmocnienia odporności instytucji finansowych oraz ich zdolności do absorpcji strat w przypadku wystąpienia szoków o charakterze systemowym. Może być nakładany na wszystkie bądź wybrane instytucje finansowe lub na ich określone ekspozycje.
Bufor zabezpieczający	dodatkowy wymóg kapitałowy w wysokości maksymalnie 2,5% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko. Utrzymywany przez instytucje finansowe w celu zapewnienia możliwości zabsorbowania strat bez naruszania minimalnych wymogów kapitałowych.
Cyberryzyko	ryzyko wystąpienia szkodliwych zdarzeń w systemie elektronicznym, wywołujących zakłócenia w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa lub powstanie strat finansowych.
Cykl finansowy	okresowe fluktuacje poziomu akcji kredytowej, dźwigni finansowej i cen aktywów finansowych w gospodarce.
Cykl gospodarczy	następujące po sobie etapy wzrostu gospodarczego i recesji, z przyjętym w ekonomii podziałem na cztery etapy: faza ożywienia, faza ekspansji, faza spowolnienia oraz faza recesji.

Cykl kredytowy	okresowe fluktuacje poziomu zadłużenia w gospodarce.
Globalna instytucja o znaczeniu systemowym (G-SII)	instytucja finansowa zidentyfikowana na poziomie międzynarodowym jako szczególnie istotna dla stabilności systemu finansowego. Zaburzenia jej funkcjonowania – ze względu na rozmiar, wielkość czy powiązania z innymi – mogłyby spowodować niekorzystne i znaczące trudności dla całego systemu finansowego w skali globalnej.
Inna instytucja o znaczeniu systemowym (O-SII)	instytucja finansowa zidentyfikowana na poziomie krajowym jako szczególnie istotna dla stabilności systemu finansowego. Zaburzenia jej funkcjonowania – ze względu na rozmiar, wielkość czy powiązania z innymi instytucjami – mogłyby spowodować niekorzystne i znaczące trudności dla całego krajowego systemu finansowego.
Instrumenty makroostrożnościowe	instrumenty służące ograniczaniu ryzyka systemowego, stosowane w nadzorze makroostrożnościowym. Są to m.in. antycykliczny bufor kapitałowy, bufor ryzyka systemowego czy bufor nakładane na instytucje G-SII i O-SII. W ramach polityki makroostrożnościowej można wykorzystywać także inne dostępne instrumenty, kalibrowane z perspektywy systemowej i z uwzględnieniem zidentyfikowanych zagrożeń dla stabilności finansowej.
Mechanizm <i>resolution</i>	metoda postępowania z instytucjami finansowymi (bankami) zagrożonymi upadłością, w której – co do zasady – wyeliminowano pomoc publiczną, a skutki złego zarządzania bankiem ponoszą jego akcjonariusze i wierzyciele.
Metoda wewnętrznych ratingów	(<i>Internal Ratings-Based Approach</i> - IRB) metoda oceny skali ryzyka kredytowego stosowana przez banki, które samodzielnie określają wymogi w zakresie funduszy własnych na podstawie wewnętrznych wyliczeń dotyczących stopnia narażenia posiadanych ekspozycji na ryzyko kredytowe.
MREL	minimalny wymóg w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowanych wprowadzony dyrektywą BRR, wprowadzony w UE wymóg posiadania przez każdy bank minimalnej wartości wyemitowanych instrumentów finansowych, które mają umożliwić umorzenie lub konwersję instrumentów dłużnych (<i>bail-in</i>) banku w celu pokrycia jego strat lub rekapitalizacji. Pozwala zapewnić zachowanie

	funkcji krytycznych po przeprowadzeniu procesu przymusowej restrukturyzacji (<i>resolution</i>) bez narażania stabilności finansowej i bez konieczności sięgania po środki publiczne.
Nadzór makroostrożnościowy	obejmuje identyfikację, ocenę i monitorowanie ryzyka systemowego oraz działania mające na celu wyeliminowania lub ograniczania tego ryzyka poprzez zastosowanie instrumentów makroostrożnościowych, inaczej polityka makroostrożnościowa.
Neutralny poziom bufora antycyklicznego (nBA)	dodatni poziom antycyklicznego bufora kapitałowego o charakterze ostrożnościowym, który obowiązuje przy standardowym poziomie ryzyka i służy ograniczeniu trudnego do zidentyfikowania ryzyka cyklicznego.
Notyfikacja	oficjalne powiadomienie, informacja przekazana instytucji UE lub podmiotowi, o którym mowa w przepisie prawa nakładającym obowiązek notyfikacji, obecnie ERRS.
Państwa (kraje) trzecie	kraje nienależące do Europejskiego Obszaru Gospodarczego.
Polityka makroostrożnościowa	patrz nadzór makroostrożnościowy.
Rekomendacja	wydawana przez KSF w przypadku konieczności podjęcia działań w celu ograniczenia ryzyka systemowego. Rekomendacje mogą być kierowane do instytucji wchodzących w skład KSF, tj. NBP, MF, KNF i BFG. Adresaci są zobowiązani do podjęcia zalecanych działań lub wyjaśnienia przyczyn braku działania.
Ryzyko systemowe	ryzyko zakłócenia w funkcjonowaniu systemu finansowego, które w razie jego materializacji zaburza działanie systemu finansowego i gospodarki narodowej jako całości.
Sieć bezpieczeństwa finansowego	grupa instytucji publicznych, których celem jest ochrona i wspieranie stabilności systemu finansowego przez dążenie do ograniczenia częstotliwości i skali zakłóceń w systemie finansowym oraz łagodzenie skutków w przypadku ich wystąpienia. Są to z reguły bank centralny, rząd, nadzór finansowy oraz system gwarantowania depozytów. W Polsce sieć bezpieczeństwa finansowego tworzą: Narodowy Bank Polski, Minister

Finansów, Komisja Nadzoru Finansowego, Bankowy Fundusz Gwarancyjny oraz Komitet Stabilności Finansowej.

Stanowisko	przedstawiane przez KSF w przypadku identyfikacji źródła ryzyka systemowego w systemie finansowym lub jego otoczeniu. Stanowiska mają na celu zwrócenie uwagi na zidentyfikowane zagrożenie dla stabilności finansowej. Mogą być kierowane do ogółu podmiotów tworzących system finansowy lub jego części, a także do instytucji wchodzących w skład KSF.
Sankcja kredytu darmowego	roszczenie kredytobiorcy względem banku o zwrot dotychczas uiszczanych rat odsetkowych, prowizji, ubezpieczeń oraz innych kosztów około kredytowych lub spłata kapitału jedynie w wartości nominalnej w przypadku, jeśli bank zawierając umowę naruszył wymogi określone w ustawie o kredycie konsumenckim. Uprawnienie przysługuje w odniesieniu do kredytów konsumenckich do kwoty 255 tys. zł.
Zalecenia ERRS	niewiążące prawnie instrukcje (rekomendacje) w sprawie potrzeby podjęcia działań zaradczych o charakterze ogólnym lub szczegółowym wydawane przez Europejską Radę ds. Ryzyka Systemowego w przypadku zidentyfikowania znaczących źródeł ryzyka, zagrażających stabilności systemu finansowego w UE. Adresaci zaleceń powinni zastosować się do nich albo przedstawić odpowiednie uzasadnienie w przypadku braku działania (mechanizm „zastosuj lub wyjaśnij”).
Zapaść kredytowa	(<i>credit crunch</i>) - zjawisko makroekonomiczne charakteryzujące się gwałtownym ograniczeniem dostępności kredytów i pożyczek lub znaczącym zaostrzeniem warunków ich udzielania, skutkujące poważnymi trudnościami w pozyskaniu kapitału.
Zasada wzajemności/ wzajemnego uznawania	(<i>reciprocity</i>) w polityce makroostrożnościowej polega na odwzajemnianiu instrumentów makroostrożnościowych aktywowanych w jednym państwie członkowskim przez pozostałe państwa UE. Symetria stosowania instrumentów makroostrożnościowych służy osiągnięciu spójnych i skutecznych działań ograniczających ryzyko systemowe na rynku finansowym.

SKRÓTY

BA	Antycykliczny bufor kapitałowy
BFG	Bankowy Fundusz Gwarancyjny
BMR	<i>Benchmark Regulation</i> , Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniające dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014
BRS	Bufor ryzyka systemowego
CRE	<i>Commercial Real Estate</i> , nieruchomości komercyjne
CRR	<i>Capital Requirements Regulation</i> , Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012, z późn. zm.
CRD	<i>Capital Requirements Directive</i> , Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE, z późn. zm.
DORA	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2554 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie operacyjnej odporności cyfrowej sektora finansowego i zmieniające rozporządzenia (WE) nr 1060/2009, (UE) nr 648/2012, (UE) nr 600/2014, (UE) nr 909/2014 oraz (UE) 2016/1011, z późn. zm.
EBC	Europejski Bank Centralny
ERRS	<i>European Systemic Risk Board (ESRB)</i> , Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego
EUNB	<i>European Banking Authority (EBA)</i> , Europejski Urząd ds. Nadzoru Bankowego
FWK	Fundusz Wsparcia Kredytobiorców
G-SII	<i>Global systemically important institution</i> , globalna instytucja o znaczeniu systemowym
ICT	<i>Information and Communications Technology</i> , technologie informacyjno-komunikacyjne
IRB	<i>Internal Ratings-Based Approach</i> , metoda wewnętrznych ratingów

KE	Komisja Europejska
KNF	Komisja Nadzoru Finansowego
KSF	Komitet Stabilności Finansowej
KSF-M	Komitet Stabilności Finansowej jako organ makroostrożnościowy
KSF-K	Komitet Stabilności Finansowej w zakresie zarządzania kryzysowego
LTV	<i>Loan-to-Value</i> , wskaźnik kwoty kredytu do wartości jego zabezpieczenia
MF	Minister Finansów
MREL	<i>Minimum Requirement on Own Funds and Eligible Liabilities</i> , minimalny wymóg w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowanych
nBA	neutralny poziom antycyklicznego bufora kapitałowego
NBP	Narodowy Bank Polski
NGR	Narodowa Grupa Robocza ds. reformy wskaźników referencyjnych
O-SII	<i>Other systemically important institution</i> , inna instytucja o znaczeniu systemowym
PSI	Podmioty Systemowo Istotne
RRE	<i>Residential Real Estate</i> , nieruchomości mieszkalne
RREI	<i>Residential Real Estate Index</i> , indeks napięć na rynku nieruchomości
SGR	Stała Grupa Robocza
SKOK	Spółdzielcze Kasy Oszczędnościowo-Kredytowe
SKD	sankcja kredytu darmowego
TSUE	Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
UE	Unia Europejska
UKNF	Urząd Komisji Nadzoru Finansowego
WFD	Wskaźnik Finansowania Długoterminowego

nbp.pl